

Tore Nygaard's biografi. Cand Oecon. Født 22.12.1937 i Oslo. Døpt 13.02.1938 i Grønland, Oslo (OS). Flyttet 1976 fra Lier (BU) til Moss (ØF). Flyttet 1978 fra Moss (ØF) til Lier (BU). Flyttet 1980 fra Lier (BU) til Linköping. Flyttet 1974 fra Oslo (OS) til Lier (BU).

Min egen biografi

Den slekts historie som presenteres her har jeg hatt stor glede av å ta frem. Min farfar har vært en stor inspirasjonskilde. Når jeg var barn fortalte han meg mye om hvordan våre felles oppvekstområder i Oslo – Grønland, Tøyen og Enerhaugen - så ut da han var ung.

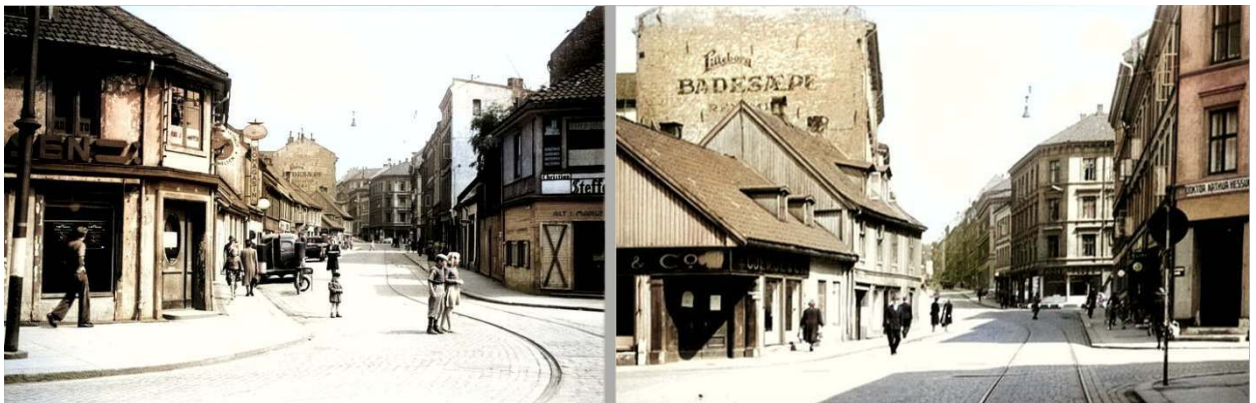
Jeg har vært så «heldig» å ha 4 besteforeldre som kom fra svært ulike miljøer, noe som for min generasjon nok var ganske uvanlig:

- Min farfars slekt kom fra Østfold og Akershus.
- Min farmors slekt kom fra Sjælland i Danmark.
- Min morfars slekt - som lenge var ukjent for meg - kom fra Sør-Trøndelag og Gudbrandsdalen.
- Min mormors slekt kom fra Troms!

Jeg har også valgt å ta frem min egen livshistorie - slik jeg husker den. Målgruppen er først og fremst mine barnebarn og oldebarn, men om andre skulle ha glede av å lese den så er det bare hyggelig.

Den faller naturlig i to deler, tiden i Norge frem til 1980 når jeg flyttet fra Oslo til Linköping i Sverige og tiden i Linköping fra 1980. Videre har jeg valgt å dele hver av disse perioder i to deler, mitt privatliv, og mitt arbeidsliv. Det senere inneholder bl. a. en spennende «reise» gjennom datahistorien, som jeg har fått oppleve utviklingen av fra 1963 og fremover.

Jeg ble født 22.12.1937 i Oslo og døpt i Grønland kirke 13.02.1938.

Tøyengata i 1943. Bildet til venstre er fra Grønlandsléret opp Tøyengata. Til venstre slakteriet til Jens Evensen som under arbeidsløsheten i 30-årene bidro med kjøtt og pølser til de trengende på østkanten. Bildet til høyre viser Tøyengata fra Nordbygata og opp forbi Urtegata. Dessverre har jeg ikke noe bilde av nr. 28 som ligger på hjørnet av Heimdalsgata i kvartalet ovenfor! På hjørnet av Nordbygata til venstre, kolonialhandleren «Gjerde & Co» hvor mor, bestemor, tante Andrea og tante Solveig var faste kunder i mange år. Trikk nr. 7 og nr. 12 til Kampen gikk opp Tøyengata.

Jeg vokste opp i Tøyengata 28 mellom Grønland og Tøyen på Oslos østkant.

Mine oldeforeldre flyttet inn i denne gården da den var nybygd omkring 1877. Jeg og min bror Per var dermed 4. generasjon som bodde i gården!

Det var to oppganger, en i porten og en fra gården. Leilighetene i portoppgangen mot Tøyengata 26 nedenfor besto av to leiligheter innenfor hverandre. Vi bodde selv i en slik «innerste leilighet» med entré, kjøkken, stue og ett soverom. Utenfor hadde familien Olsen sin entré som vi måtte passere, med sin stue til venstre og kjøkken til høyre for denne entréen. Senere overtok vi også denne ytre leiligheten, Olsens stue ble vårt «gutteværelse», mens deres kjøkken ble brukt som klesrum.

Bestemor og bestefar bodde i leiligheten «over gangen», dvs. vis-a-vis vår leilighet i samme trappeoppgang. Bestefars søster, tante Karoline, hadde sin leilighet innenfor bestemor og bestefar. De hadde en felles lang entré, med hvert sitt kjøkken inn mot gården og stue og soverom ut mot gaten.

Julaften ble feiret to ganger, først hos tante Karoline, så hos bestemor og bestefar. Til den første feiringen, med blodpudding tilbrakt på tantes gasskomfyr og presenter, kom også bestefars og tante Karolines øvrige søsken med respektive, barn og barnebarn, så vi var ganske mange i hennes lille leilighet.

Så var det middag og nye presenter hos bestemor og bestefar.

Til venstre kolonialhandler «T. M. Fløysvik» i Tøyengata 19. Her var mine foreldre faste kunder og måtte nok ofte handle «på krita». I bakgrunnen de «nye» blokkene på Enerhaugen. I midten utedasset i Tøyengata 28 (Aftenposten 01-11-1978). Vasken fra bryggerhuset ble hengt till tork på gården. Til høyre Enerhaugen bad som jeg besøkte sammen med far og farfar på fredagene. Grønland kirke i bakgrunnen.

Vår leilighet var i 3de etasje, med uoppvarmet utedass i gården. Hver etasje hadde sin dass, og det kunne ofte yre ned snø gjennom luftelukene på taket ved snøfall og vind! Gårdens søppelekasser var nok ikke blandt de mest hygieniske, men rottene trivdes bra.

I kjelleren var det et dampfylt bryggerhus hvor vann måtte varmes opp over en vedfyrt ovn og en stor rullebod, som under krigen fikk tjene som gårdens tilfluktsrom. Med husets dårlige fundament hadde dette neppe vært til noen hjelp ved en direkte treff!

Far installerte en varmtvannbeholder i kjøkkenet, så vi slapp å varme vann. Om vi imidlertid ville dusje eller ta et bad, fikk vi oppsøke det offentlige badet på Enerhaugen.

Gårdsplassen var en fin lekeplass. Den var dekket med sand og ved hjelp av små vinklede jernbiter fra heisfabrikken i nabogården kunne jeg lage jernbanespor over hele gården. Märklin-tog var ukjent i min verden. Matpakke til lunch kastet mor ofte ut fra vårt vindu i 3. etasje. Ofte kom det folk som sang i gården og ble belønnet med penger kastet ut fra vinduene.

Mine foreldre flyttet ut av gården i 1973, og gården ble revet vinteren 1986-87.

Oslo, onsdag 10. april 1940	A-avisen Følgen 51747	Abonnement Utenby: 1 Kr. 12.50 pr. kv. 4.25 + med	Aftennr	81 årg.
-----------------------------	--------------------------	---	---------	---------

**Sverige vil forbli
nøitral.**

Svar på henvendelse fra
den tyske regjering.

Berlin, 10. april.

Tysk Telegrambyrå meddeler:
Den tyske regjering rettet idagmor-
gen et memorandum til den svenske
regjering med visse spørsmål om
hvordan den svenske regjering stiller
sig til det tyske aksjon i Danmark
og Norge. Den svenske utenriksmini-

**Ville og uberettigede rykter i
svensk radio skaper panikk.**

Schoyens Rutebiler kjører mer enn
10 000 mennesker ut av byen.

Ryktene om at Oslo havn måtte rommes skyldes rekvireringen
av visse områder for det tyske militær.

T.v. Panikkagem 10. april 1940. T.h. Mørkelagte gater kveldstid og batterimangel under krigen gjorde en hånddrevet lommelykt nødvendig!

Krigen kom til Norge - Aftenposten aften, 10.04.1940:

Da den første flyalarm gikk ved 11.30-tiden i formiddag, blev byen fullstendig grepet av panikk og visste en opførsel som langt fra tjener oss til ære.

...

Ingen visste hvorfra beskjednen om å rømme byen skrev sig. Men de fleste fremstilte saken slik at det gjennom svensk radio var blitt opplyst at engelskmennene hadde sendt et ultimatum til nordmennene. I dette het det, sa svensk radio, at hvis ikke byen hadde overgitt sig innen klokken 12, vilde byen bli bombet.

Vår familie forlot også Oslo denne «panikkdagen». Jeg husker godt at vi ble innlosjert hos venner av familien, Alice og Erling Frey med sønnen Odd på Lørenskog.

Et sterkt minne av krigen var fra en morgen når far skulle til arbeidet og jeg sto i vinduet for å vinke farvel. Han ble stoppet nede på gata foran huset vi bodde i av to bevapnede tyske soldater som antagelig avkrevde far legitimasjon. Jeg kan godt huske at jeg ble riktig redd da!

Ellers husker jeg nok best alle netter vi måtte tilbringe i gårdens rullebod. Jeg sov lett og var nesten alltid den i familien som hørte flyalarmen først. Vel nede i rulleboden, lekte vi med de andre barna som bodde i gården. Av og til kunne vi så neste dag finne splitter på gårdsplassen.

Rasjoneringsskorthefte med ulike rasjoneringskort fra 1944. Heftet inneholdt 3 mel- og brødkort, kaffeerstatningskort, fettkort, sukkerkort, såpekort og ekstrakort. - Mel- og brødkort fra 1944. - Mel- og brødkort fra 1940 over rasjoneringskort for matvarer (sukker og kaffe) fra 1952-53. - Nostalgi til høyre: Trikk nr. 2 mellom Gamlebyen og Frogner fotografert på Grønlandsléret ved Borggata i 1940. Det var alltid populært for oss unger å stå ute på «henger'n».

Under krigen var det streng rasjonering av mange varer. Tyske styrker på opptil 400.000 soldater sto i Norge under hele krigen, og mye av den norske matvareproduksjonen gikk til disse styrkene. Rasjonering i noen form fortsatt frem til 1953.

For at Per og jeg skulle få tilstrekkelig med melk og mat begynte mor som blodgiver. Det gjorde at hun fikk ekstra rasjoneringsmerker. Vi var også heldige som hadde en melkebutikk i gården under krigen. Ved dagens slutt fikk mor kjøpe melk som ble over, da det ikke fantes noe kjøleskap i butikken.

At mor og far skar ned på maten til seg selv, var nok årsaken til at far flere ganger fikk blodende magesår. Han fikk nesten ikke betalt når han var syk, noe som heller ikke bedret hans helse. Det ble ofte til at mor måtte handle «på krita», og så betale gjelda ved neste lønning.

Nr. 589 Mandag morgen, 20. desember 1943

Ammunisjonslast eksplodert på Oslo havn.

Årsaken og det fulle omfang av skaden enno ikke på det rene. Flere hus i brann, og stort antall vindusruter knust.

I Oslo inntraff det tidlig søndag ettermiddag en rekke eksplosjoner da en ammunisjonslast skulde føres over fra et skip til noen lagertanker. Man har enno ikke kunnet bringe på det rene årsaken og det full omfang av den skaden som er anre-

tet. Noen hus kom i brann, og et stort antall vindusruter ble knust. Brannene ble begrenset i løpet av forholdsvis kort tid ved energisk inngripen av det norske brannvesen og ved tyske soldaters beredvillige hjelp.

Alvorlige amerikanske flytap

Berlin, 19. desember.

(NTB.) Søndag middag floy amerikanske bombeflyavdelinger inn over Tyskland fra sør. Sterke avdelinger av tyske jager- og ødeleggelsesfly gikk uavlatelig til angrep mot de fiendtlige flyene allerede mens de var på veg over Nord-Italien, Alpene og Sør-Tyskland. Det kom til en rekke heftige luftslag, særlig i stor høyde over Dolomittene. Man iakttok der at tallrike amerikanske bombefly ble skutt ned. Meldinger om tilintetgjorte fly innløper stadig. Etter det man har kunnet slå fast, til nå, har fienden lidt alvorlige tap.

Filipstad-ulykken 19.12.1943 var en større eksplosjon og etterfølgende brann i et kullopplag på havneområdet Filipstad og nærliggende boligområder på Skillebekk i Oslo.

Eksplosjonen skjedde under lossing av ammunisjon fra DS «Selma». Tilsammen 800 kg ammunisjon eksploderte, og drepte umiddelbart 22 havnearbeidere. Eksplosjonen og den påfølgende brannen ødela mer enn 400 bygninger, og raserte et område på 60 dekar. Tilsammen 45 nordmenn (deriblant fem brannmenn) og omkring 75 tyskere ble drept. Ca. 400 mennesker ble skadet. Det samlede skadebeløpet ble beregnet til 30 mill. kroner.

«Selma» ble slept fra kai for at resten av ammunisjonen skulle kunne reddes. Imidlertid eksploderte skipet 11.01.1944 og sank.

Årsaken til eksplosjonene kan ha vært sabotasje. Ingen tok imidlertid på seg ansvaret for en slik aksjon. Tyskerne skal ha hatt mistanke om sabotasje i egne rekker, og iverksatte ingen represalier. Offisielt ble hendelsen presentert som en ulykke.

Jeg må ha hørt eksplosjonen, men har ikke noe minne av dette idag. Derimot at jeg sammen med mor og far var nede i området og så ødeleggelsene når far fikk fri i julen. Pussig nok er det jeg husker best at det hadde vært frost om natten, og at det var interessant å trå istrykker is på vanddammer som hadde dannet seg.

En slektning til min kusine Frøydis - som selv var aktiv i hjemmefronten under krigen - fortalte meg følgende historie. En kurir skulle transportere dynamitt med trikken opp til Ekeberg og min kilde fulgte med som observatør for å rapportere om noe gikk galt. Ved Sjømannsskolen kom tyskere inn på trikken for en omfattende kontroll. Bl. a. stakk de en bajonett gjennom en bløtkake som en kvinnelig passasjer hadde med seg. Da de kom frem til «vår» mann ble han spurt hva han hadde i sin pakke. Han svarte at det var dynamitt, tyskerne smilte til denne «spøken», og fortsatte til neste passasjer!

Sommeren 1938 på brygga ved Langevann i Lørenskog. Kathrine, Tore, Andrea(?), Alf og Fredrik - Med mor sommeren 1938, antagelig på «Paulsbo».

Under mine første somre bodde vi ved Langevann på Lørenskog. Det er mulig at vi fikk vår egen hytte - «Solhøgda» - først omkring 1941, for bilder tatt på Lørenskog før krigen ser ikke ut til å være derfra. I tekstene står det at de er fra «Paulsbo», tydeligvis også ved Langevann på Lørenskog.

På «Solhøgda» ble det dyrket poteter og grønnsaker, men også tobakk til mannfolkene! Jeg tror ikke den smakte spesielt godt. Vi holdt også kaniner, men da jeg oppdaget at en av mine «venner» hadde forsvunnet, fikk jeg mistanke om at den utgjorde dagens middag. Så jeg nektet å spise den dagen.

Fra jeg var 7 år fikk jeg lære å spille piano. Jeg gikk hver uke i 5 år til Louise Pahle ved Birkelunden for å få spilletimer og hjemme fikk jeg øve opp til en time hver dag. Bestemor bodde hos hennes foreldre da hun bare 16 år gammel flyttet fra København til Oslo i 1893, så jeg fikk pianotimer til halv pris.

Folkeskolens 1. klasse fotografert på Vahls plass, senere Rudolf Nilsens plass. Selv «kiser» jeg mot solen midt i første raden.

Min skolegang begynte under krigen i 1944. På denne tid var Hersleb skole - som skulle bli «min» skole - «okkupert» av tyskerne. Skoletannlegen var imidlertid plassert i skolens øverste etasje. Så når mor fulgte meg til tannlegen, måtte vi passere et antall soldater i skolegården og opp trappene. Det var skremmende, som om ikke tannlegebesøket i seg var tilstrekkelig!

Fra det første året husker jeg spesielt at jeg fikk problemer når vi skulle lære å skrive. Jeg var venstrehendt og valgte derfor å bruke venstre hånd. Da jeg - som en konsekvens av dette - også valgte å skrive fra høyre mot venstre, ble det for mye for frøken, og jeg ble påtvinget å skrive med høyre hånd. I ettertid tror jeg nok det var mest praktisk!

Mine tegninger falt heller ikke i god jord. Motivene var ofte luftkamper, kanskje ikke så rart, med flyalarmer og slikt.

Det første året etter krigen overtok allierte soldater skolen etter tyskerne. Det ble derfor en ganske provisorisk skolegang de to første årene. En periode ble skole holdt i Tøyen kirke, noen tid på «Lus-anstalten» vis-av-vis Hersleb skole, til andre tider i private hjem.

Bildet til venstre er fra det første toget med 800 barn som ble avsendt til København 3. juli 1945. Bildet til høyre viser Tore til venstre. Gutten som sitter som nr. 2 fra høyre kom også fra «Samklang». De to andre var barna i den familien vi bodde hos i Glostrup.

Sommeren 1945 ble jeg sendt til Glostrup utenfor København sammen med andre barn til medlemmer i «Mannskoret Samklang» og andre foreninger for å «gjøre seg fete». Oppholdet varte i 6 uker. Jeg var bare 7½ år, så jeg kjente meg nok ikke så stor. Når toget stanset i Sverige var det fullt av folk på perrongene som ga oss mat og godsaker og i Helsingør ble vi møtt med en ½ liter fløte hver. Dette hadde vi knapt sett tidligere. På båten i Helsingborg mistet jeg lua over relingen ned i sjøen mens båten la ut fra land. En båt ble satt ut og lua fisket opp! Det var meningen at jeg skulle bo sammen med Brynjulf hos en familie med eget trykkeri, men det ble dessverre ikke som planlagt. En unge slo seg vrang når vi skulle «fordeles», så jeg ble omfordelt til hans «familie» for å løse problemet. For min del var dette langt fra noen god løsning!

Aftenposten skrev 03.07.1945:

Barne-reisen til Danmark begynner i dag - Grupper på 800 annenhver dag.

Foreningen Norden meddeler: Danmark-reisen som omfatter ca. 6400 barn starter med første gruppe, ca. 800 barn, fra Oslo Østbanestasjon 3/7 kl. 18.30. Deretter sendes de følgende grupper på ca. 800 barn slag i slag annen hver dag til det hele er avviklet.

...

Aftenposten 04.07.1945:

«Tenk på all den gode maten vi skal få», sa 800 små materialister ved avreisen til Danmark i går.

Med flagg i hånden, nisselue på hodet og to nordiske sangbøker hver i kofferten, stevnet 800 jublende unger av begge kjønn i går aftes ad Danmark til. Og klokken 9 i morges er de fremme i Kongens København. Derfra går reisen videre til de forskjellige deler av landet.

....

Jernbanen har lagt alt tilrette for at reisen skal bli så bra som mulig for barna. De sitter rummelig og fint, 8 barn i hver kupe. Og de kommer fram til fordelingssentralen i København tidlig om morgenen. Da er der god tid til å få dem dirigert videre til de forskjelligste kanter av landet, før mørket faller på.

Frammøtet på stasjonen var stort og broget: mødre og bestemødre, småsøsken og venninner, brødre som kom med ertende formaninger og fedre som fikk seg en avskjedsklem. Moderne barn plages ikke av melankoli i alle fall. Der var ikke en tåre å se hos noen. Bare latter og endeløs jubel overalt. «Vi gleder oss ihjel», lød det samstemmig fra alle vinduene. «Tenk på all den gode maten vi skal få», sukket andre. «Og så skal vi gjennom Sverige og den første matpakken får vi når vi passerer grensen», sa de verste materialistene.

Men vi påla dem i foreldres og foresattes navn å vise et pent og beskjedent vesen, når de kom fram og ikke helt spise vertskapet ut av huset.

....

Skolebarna var fra 10 år og oppover til 16-17. Men sammen med dem reiste 100 småbarn, som har familie i Danmark og som skal være gjester hos sine slektninger. Oppholdet i Danmark varer i 6 uker.

Kartutsnitt over Enerhaugen før husene ble revet. Pilen øverst viser Sørligata («Sørlibakken») opp fra Tøyengata ved «Nr. 28» med svingen ved steingjerdet. - Enerhauggata med den lille løkka nede til høyre og «Berget» noe lenger bort på venstre side. - Johannesgata fra Langeleiken ned mot steingjerdet ved «Sørlibakken» og Tøyengata (ca. 1960) - Steingjerdet i 1942.

Enerhaugen var en viktig tumleplass for oss unger innen de begynte å rive denne gamle bydelen.

Vi bodde rett nedenfor «Haugen» med sin gamle bebyggelse, stort sett fra midten av 1800-tallet. Her var det smale, slingrende og bakkete «gater», vannposter og åpne områder.

Fra leiegården vi bodde i, Tøyengata 28 - eller «Nr. 28» som familien kalte den - gikk Sørligata - «Sørlibakken» på folkemunne - skrått opp mot høyre, for så å gjøre en skarp sving mot venstre opp til Sørli plass. I svingen var det et steingjerde på høyre side som beskyttelse mot en bratt bakke rett ned til Tøyengata ved Fløysvik kolonihandel. Rakt opp fra svingen gikk Johannesgata, som også var meget bratt. De modigste gutta fylte på snø mot steingjerdet, og vips hadde de en flott hoppbakke med start på toppen av Johannesgata, hopp på steingjerdet og unnarenn ned til Tøyengata. At man der nede bare hadde et par meter frem til trikkeskinnene var det ingen som tenkte på.

Sørover fra svingen gikk Enerhauggata, en smal og svingete gate med en ubygd tomt ett stykke bort til høyre og vannpost med trapp opp på «Berget» til venstre noe lenger bort. Den ubygte tomte var full av tornebusker og høyt ugress. For oss barn var tomte en jungel og «Berget» et fjell.

Vinterstid var Sørlibakken en fantastisk akebakke. Jeg var så heldig å få en rattkjelke av en kamerat i gata som het Svein, noe som gjorde meg meget lykkelig. Nå kunne vi ta fart på toppen av Sørlibakken, kjøre «speedway» gjennom svingen ved steingjerdet, og fortsette ned til plassen foran huset vi bodde i. Dette var vel heller ikke alltid så bra, Brynjulf kom, som så ofte før, i faresonen. Han landet delvis under en trikk, men det gikk heldigvis bra!

Enerhaugen fikk sitt offentlige bad på slutten av 1800-tallet. Sammen med bestefar og far gikk jeg ofte hit for å bade badstu. Badet lå på den andre siden av Enerhaugen, nær Grønland kirke.

Ekstra spennende var det et år da det ble arrangert sykkelritt i de smale gatene på Enerhaugen. Min firmening Arne Nygaard fra Askim var en fremragende sykkelrytter og deltok i dette rittet!

Den gamle trehusbebyggelsen ble revet i 1960 og erstattet av OBOS med fire høyhus. Datidens direktør i OBOS ble sitert følgende: «Vi har et stenk av dårlig samvittighet, men jeg tror at glass og betong passer for vår tids mennesker».

Personlig anser jeg at rivningen i kombinasjon med bygg av store, høye blokker på toppen av Enerhaugen var en stor skandale!

Enerhauggata, Sørligata og Smedgata eksisterer enda, mens Langleiken, Stupinggata, Johannesgata og Flisberget er gatenavn fra gamle Enerhaugen som i dag er borte.

Sammen med Frøydís på «Solhøgda» 17. august 1948 - Vestasol feriekoloni på Larkollen.

Etter at vi måtte gi fra oss «Solhøgda», var jeg to somre, antagelig i 1949 og 1950, på feriekoloni sammen

med Brynjulf, det andre året også med Per. Vestasol feriekoloni ble drevet av Grønland menighet og lå ved fjorden på Larkollen. Da Per og jeg skulle dit det andre året skulle jeg først ta med Per til frisøren. Jeg hadde tenkt vi skulle ha en moderne frisyre med yaukee-sveis (tror jeg det het), som da var populært. Jeg husket ikke navnet og krevde av vi skulle klippes «barbus». Etter sterk tvil gjorde frisøren som jeg ønsket, og når vi kom hjem nesten uten et hår på hodet, brast mor ut i gråt. På kolonien ble vi naturligvis kaldt «Store-Barbus» og «Lille-Barbus». Men det var flotte somre, vi badet mye og bygde flåter av ved vi fant i skogen. Selv fikk jeg et ufrivillig opphold i sengen etter at en brennmanet først hadde glidd langs bryst og mage, og deretter, da jeg gjorde en brå bevegelse, også langs ryggen. Jeg ble smurt inn med vaselin og helbandasjert. Det tok flere dager før feberens jeg fikk gikk ned i varmen.

Familietreff på Nygaard sommeren 1949 - Fra stua hjemme med radioen i sentrum (1954) - Sjøbad I til Hovedøya.

Etter krigen reiste hele «Oslo»-familien til Nygaard i Askim for slektstreff med etterkommere etter mine tipp-oldeforeldre, Christen Olsen Nygaard (1813-90) og Mari Christensdatter (1812-1904). Reisen gikk med lastebil, sjåfør var Gunnar Feiring. På Nygaard ble det dekket i haven og dagen fordrevet med sang og leker. Samlingen på Nygaard fant ofte sted etter at høyet var bragt inn på låven, og vi unger fikk lov å hoppe ned i høyet fra avsatsen innenfor for låvebrua.

Våre foreldre tok oss ofte med ut i skog og mark. På vinteren gikk turene som oftest inn i Østmarka mot Guldsmeden nær Søndre Elvåga. Om høsten gjaldt «matauke» i form av bærturer. Dette ga tidlig en interesse for friluftsliv.

Mor og far var medlemmer av hvert sitt sangkor, mor i «Oslo Damekor» sammen med tante Andrea og tante Solveig, far i «Mannskoret Samklang» sammen med onkel Kaare og andre venner. Hver vinter hadde Samklang utflukter med skirenn for barn og voksne, vi hadde medbrakt mat og så var det sang og dans.

Hjemme var familien alltid samlet ved radioen på lørdags- og mandagskveldene. Lørdager hørte vi på underholdningsprogrammene fra «Store Studio» i NRK med Rolf Kirkvaag, og mandager var ønskekonserten eller meloditimen kveldens høydepunkt. Så vi klarte oss bra uten TV! I ett par år var jeg med i kringkastingens guttekor, og fikk være med i underholdningen i «Store Studio» en 2. juledag hvor Alf Prøysen deltok. Óg der satt jeg på scenen bare ett par meter unna!

Jeg ønsket meg lenge en sykkel, men jeg forsto at vi ikke skulle ha råd til det. En sommer, jeg tror det var i 1951, arbeidet jeg derfor med å sette sammen merker til «Røde-Kors» for en venn til en nabo. Prisen pr. stykk var lav, og det tok meg hele sommeren å spare sammen den nødvendige kapitalen. Óg stolt var jeg når jeg kunne gå til sykkelhandleren på Torshov for å kjøpe en DBS-sykkel med Tornado-gir! Det gikk fint å bade også, ferjene fra Bispekaia nederst i Akerselva ut til Hovedøya eller Langøyene var gratis.

Far hadde lært meg å svømme på Hovedøya. Kvaliteten på vannet var her neppe den beste, så de offentlige badene ble lagt ned og flyttet til Langøyene.

Nær nedre del av Akerselva var det en rangerstasjon for jernbanevogner. En av vognene var bygd som et hus med skråtak forsterket med tunge jernbjelker. Vognen innholdt vel søppel av noe slag, og jeg måtte selvfølgelig åpne «taket» for å se om her var noe av interesse. Det gikk ikke bedre enn at en vindkule slo igjen det tunge taket som traff meg i pannen. Jeg kan ikke huske hvordan jeg kom meg hjem, med huslegen sa at jeg hadde fått en kraftig hjernerystelse og at det var utrolig at jeg hadde overlevd. Området rundt øynene hovnet kraftig opp og de ble så gjenklistret at jeg knapt kunne se. Så 17. mai kort tid senere valgte jeg å skjule elendigheten ved hjelp av store motorsykkelbriller.

Brynjulf til høyre. Høyre bilde: Fra Oslo-mesterskapet for gutter på Bislet i 1954. Jeg startet på 400 meter, og fikk tiden 59,3.

Sammen med «gutta i gata» forsøkte jeg ofte arrangere løpestafetter rundt kvartalet hvor vi bodde. Etter et par år «oppdaget» jeg Jordal stadion som ikke lå så langt hjemmefra. Her trente bl. a. idrettslaget «Oslo-Kvikk», og fra 1951 kom jeg med deres guttegruppe. Vi ble etter hvert mange venner som ble aktivert i fri-idrett, orientering og langrenn. Vi deltok også i en hel del stafetter sammen. Jeg var med i styret i noen år og formann i klubben fra 1972 til 1973.

Vår 7de klasse foran bussen på skolegården før avreisen til Telemark. Vi besøkte Kongsberg Sølvverk, Vemork kraftstasjon på Rjukan og avsluttet reisen på Telemarkkanalen mellom Dalen og Skien. Selv sitter jeg nede til venstre i bildet.

Til venstre: Skolefrokost på Hersleb skole i 1950. Til høyre: Vahls plass - vår lekeplass og «skøytearena» med Vahl skole i bakgrunnen. Til venstre i dette bildet skimtes Hersleb skole. Begge bilder fra Oslo Bymuseum.

Etter avsluttet folkeskoleeksamen på Hersleb skole begynte jeg i 1951 i realskolen på Vahl skole, som var naboskole til Hersleb skole.

Det var spennende å komme til en helt ny skole. Jeg opplevde det som at endel her nesten var voksne, da alle fra første real til gymnasiet gikk på samme skole.

Allerede i det «store fri-minuttet» var det spesielt. De eldre elevene disponerte et mindre musikkanslegg, og med høyttalere i ett av vinduene, ble det spilt aktuelle slagere.

Brynjulf hadde begynt på Vahl skole året før meg, men han var nok ikke det vi idag skulle kalle skolemoden. Det ble ett kort opphold, han sluttet etter et år til onkels fortvilelse og begynte i «læra» som pølse-maker.

For meg fikk dette visse konsekvenser. I tresløyd hadde vi en «Major Ese», som var beryktet blandt gutta. Da vi skulle presentere oss i den aller første timen og jeg sa mitt navn, spurte han om jeg var i slekt med «sølvgutten»? Brynjulf sang i «Sølvguttene», i dag fortsatt det mest kjente guttekoeret i Norge. Jeg svarte: «Ja, han er min kjødelige fetter». Hans kommentar til dette var at han nok skulle holde et spesielt øye med meg, noe jeg kan love at han gjorde i to år!

I gymnastikktimen fikk jeg etter hvert lov til å løpe hjem sammen med en klassekamerat for å spille bordtennis i «gutterommet». Det tok oss bare 10 minutter hver vei, så vi fikk da trening nok!

Høsten 1953 ble jeg uttatt av min skole til å representere denne i orientering ved «Landsidrettsstevnet for de høyere skoler» i Bergen. Det var et langt tog som startet fra Østbanestasjonen, fullt av forventningsfulle ungdommer.

Etter to år skulle det bestemmes om jeg skulle fortsette til eksamen artium eller avslutte med 3-årig realskole. Mine foreldre, med sin arbeiderbakgrunn, valgte - til min lærers fortvilelse - at jeg skulle avslutte med realskoleeksamen. Grunnen var at jeg neppe skulle behøve artium når jeg likevel senere skulle velge et «fag». Et annet yrke var det vanskelig å forestille seg skulle kunne være aktuelt!

Fra Tores konfirmasjon 10. mai 1953. Rundt bordet fra venstre: Øyvind Reed, Indiane, Solveig, Olaf, Helge (skjult), Fredrik Hildur, Tore, Alf, Kathrine, Andrea, Paul, Else, Kristian, Kirsten og Kaare. Barna til høyre: Frøydis, Yvonne og Per.

Jeg ble tidlig interessert i fotografering, spesielt etter at det en tid etter krigen igjen ble mulig å kjøpe film til det bokskamera jeg fikk låne av mine foreldre. Problemet med blits løste jeg ved hjelp av engangsblitser som jeg monterte i en lommelykt. Så var det å ta bildet «på tid», og å utløse blitsen mens blanderen var åpen. Et bilde av hele familien ved min konfirmasjon i 1953 ble tatt på denne måten.

Sommeren 1952 bodde jeg med tante Solveig og onkel Frank i en hytte ved Son. Jeg husker godt at jeg kom over et kart over Korea hos landhandleren, fulgte krigens gang i avisen, og satt merker på kartet for å vise hvor frontene gikk.

Ferie på Jeløya i 1953 med Brynjulfs familie - Med onkel Helge på fisketur: «Vi kjørte mot bølgene» - Ved «søkern». Hver kveld hørte vi på dansemusikken.

I 1953 ferierte jeg med onkel Kaare og tante Hjordis, Brynjulf, Kari og Sissel, i telt på Nes camping på Jeløya. Det var en flott tid med mange aktiviteter. Vi fant en fin plass i en bukt uten andre i nærheten, men etter en tid kom det opp en plakat om at teltslagning der var forbudt. Vi fikk da flytte til den store teltplassen i bukta ved siden av.

Jeg tror det var året etter at jeg fikk bli med tante Andrea, onkel Paul og Frøydis til Lynne gård i Gran på Hadeland. Dette var også en fin tid, de hadde mange slags dyr på gården. Jonassen, som bestefar arbeidet for etter sin pensjonering, sto for transport av folk og møbler.

Jeg meldte meg inn i «Oslo Kameraklubb» og fikk derfor adgang til deres mørkerom. Jeg gikk også en kurs i fotografering og mørkeromsarbeide som ble avholdt i Oslo Yrkesskoles lokaler.

Hjemme på «gutterommet» ble spisebordet brukt som bordtennisbord. Det var kort avstand til veggene bak bordet, så det var viktig å lære seg å «kutte» ballene ved bordkanten.

Vår klubbhytte - Liahytta - i Lillomarka betydde mye for oss i Oslo-Kvikk. På bildet til venstre står jeg foran hytta i januar 1953. Innfelt Arvid og Bjørn oppe på taket. Det var en varm dag og vi forsøkte å steke egg der oppe, men dette mislyktes. Dugnad inngikk, og på bildet til høyre hogges ved høsten 1953. Bjørn «Tobben» Thorbjørnsen står ved hoggestabben, andre er skjult bak trærne.

Fra høsten 1954 gikk jeg ett år på Oslo kommunale Handelsskole, hvor jeg avla handelsskoleeksamen i mai 1955. Den kurs i bokføring jeg fulgte, gikk ganske langt ut over kravet til handelsskoleeksamen, noe jeg har

hatt stor nytte av senere.

Skrivemaskinkursen som inngikk i undervisningen har også vært til stor hjelp. Metodene var nok ganske moderne for sin tid. Bokstavene var fjernet på tangentbordene, om vi skulle studere deres plassering, ble det ved behov vist en plansje oppe ved kateteret. Vi lærte å skrive etter «touch»-metoden og for å arbeide frem en bra rytme fikk vi skrive i takt til jazzmusikk.

Skabo Jernbanevognfabrikk på Skøyen malt i 1914. Bildet til høyre er tatt ved Skabo's bokholderimaskin. Et antall regneverk er montert på rammen bak maskinen.

Jeg begynte å arbeide høsten 1955 - 17 år gammel - som volontør ved kontoret til Buskerud Papirfabrik. Månedslønnen var 350 kroner. Jeg sluttet her etter tre måneder da jeg fikk arbeide ved regnskapsavdelingen til Skabo Jernbanevognfabrikk, nå med en månedslønn på 450 kroner!

Skabo jernbanevognfabrikk var et mekanisk verksted som tegnet og konstruerte jernbanevogner. Selskapet ble etablert i Drammen i 1864 av Hans Skabo, og ble landets første fabrikk for jernbanevogner da de påtok seg å levere vogner til Kongsvingerbanen. På grunn av at selskapet vokste i størrelse flyttet bedriften i 1873 til Tyskerstranden (mellom Bestumkilen og Frognerkilen) ved Skøyen i daværende Kristiania.

Mens jeg arbeidet på Skabo gikk jeg et brevkurs i «Regnskapsføring med selvkostberegning», noe som jeg har hatt nytte av senere. Selvkostberegninger var en viktig komponent når regnskapssjefen forhandlet pris ved nye leveranser til NSB.

Interessant var det også hver uke å skrive av akkordsedlene i fabrikkens ulike avdelinger. Jeg fikk innblikk i de mange yrker som var representert i en slik fabrikk; smeder, jernarbeidere, rørleggere, malere, snekkere, salmakere og flere andre yrker.

Jeg husker spesielt en gang når det skulle utbetales ukens lønn - kontant i konvolutt den gang - til de ansatte. Jeg ble sendt alene med trikken til banken ved Sollie plass, fikk pengene utlevert og hadde de med tilbake i en veske, også med trikken. Jeg var ganske nervøs, vi var vel omkring 350 ansatte, så det var mange penger!

De første pengene jeg tjente - etter at jeg hadde betalt for meg hjemme - gikk til innkjøp av en Tandberg båndoptager som ga stor glede i vennekretsen.

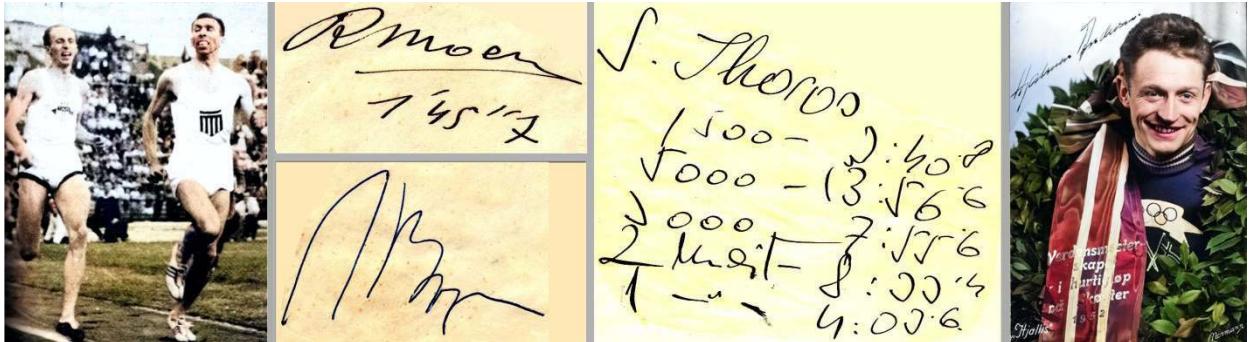
Ruiner i Hamburg - Fra Eifeltårnet - Triumfbuen fra Champs Elysées - Champs Elysées fra Triumfbuen - Place de la Tertre og Sacre Coeur - Lunch på Club d'Ore - Fra taket på Notre Dame - Datidens nordligste moské(!).

Sommeren 1956 gikk min første lengre utenlandsreise - i regi av Norges Ungdomsherberger - med buss til Paris via Hamburg, Amsterdam og Brussel. Hjemreisen gikk med tog. Spesielt gjorde det bombede Hamburg et sterkt inntrykk.

I 1954 kom filmen «Moonlight Serenade» som handlet om orkesterlederen og trombonisten Glenn Miller. Denne gjorde at jeg fikk øynene opp for jazz, og mitt pianorepertoar ble omlagt så langt det gikk uten opplæring i harmonilære eller improvisasjon. Sammen med gode venner sto vi i kø kalde morgener for å få

billetter til jazz-konsertene i Nordstrandshallen som ble tatt i bruk i 1955.

Det var konserter med Count Basie og Louis Armstrong (med og uten Ella Fitzgerald). «Jazz at the Philharmonic» kom 18.02.1956 med Dizzy Gillespie og Roy Eldridge på trompet, Oscar Peterson piano, Ella Fitzgerald sang, Ray Brown bass, Herb Ellis gitar, Gene Krupa trommer og Illinois Jaquet og Flip Phillips på saksofon.

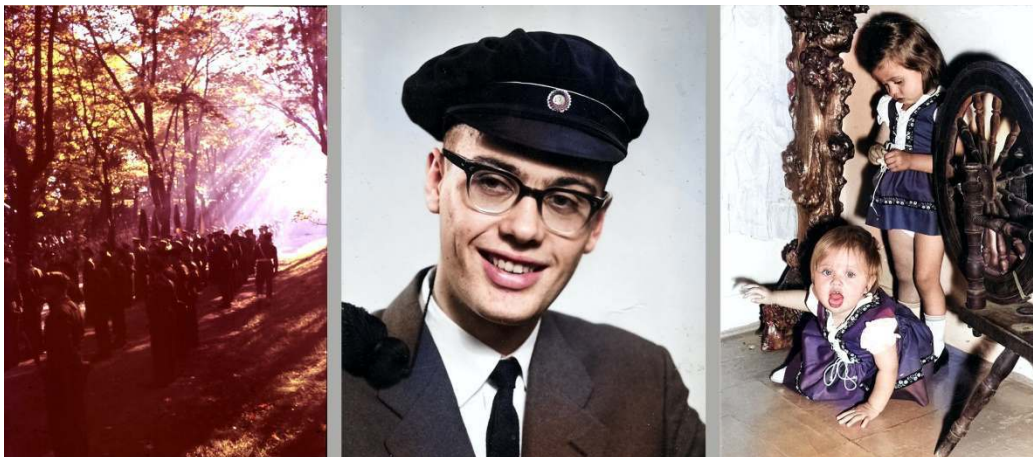
Roger Moens med ny verdensrekord i 1955 på 800 meter knapt foran Audun Boysen - Deres autografer på Bislet samme dag - Autografene til Sandor Iharos og Hjalmar «Hjallis» Andersen.

Interessen for idrett var også stor, jeg var ofte på Bislet når det var stevner i fri-idrett eller på skøyter.

Samtidig var jeg en ivrig autografjeger. Brynjulf solgte varm buljong på tribunen, og jeg fikk også hjelpe til av og til. Det ga meg adgang til oppvarmingsområdet bak stadion, slik at jeg fikk kontakt med de aktive for å kunne be om deres autografer. Brynjulf var ellers meget dyktig til å finne frem til mulige inntekter på ulike arrangement.

En stor begivenhet var landskampen i fri-idrett mellom Belgia og Norge 03.08.1955. Det var kun 4 løpere og ingen «harer». Roger Moens fra Belgia vant på den nye verdensrekorden 1.59.7 foran Audun Boysen som kom 2 tiendedeler bak. De slo begge den gamle verdensrekorden til tyskeren Rudolf Harwig på 1.46.6 fra 1939. Ellers var det ofte ungarene, spesielt Sándor Iharos, som dominerte mellomdistansene på den tiden. Han har innehatt verdensrekordene på såvel 1500 som 5000 og 10000 meter.

På skøyter var det selvfølgelig Hjalmar «Hjallis» Andersen som var den store favoritten, Han vant NM, EM og VM i 1950, 1951 og 1952 og tok 3 gullmedaljer ved OL i Oslo i 1952. Etter at jeg begynte i Den norske Creditbank i 1959 ble det enklere å skaffe billetter til de store mesterskapene. Knut Tangen, som var på landslaget og klubbkamerat til Knut «Kupern» Jonnassen, arbeidet i banken, og hjalp ofte til med billetter.

Bildet til venstre tok jeg på Akershus festning da Kong Haakon VII ble bisatt der 1. oktober 1957. Våren 1958 ble jeg student ved Oslo Sprogskole. Til høyre Merete og Kristin foran spinnrokken fra 1822 som jeg fant i koksbingen til bestefars kjellerbod og vår dekorative, gamle trestamme som antagelig er funnet i en myr. Jeg fikk den av Jon, en god venn som hadde tenkt å gjøre seg av med den!

Jeg var ansatt på Skabo da jeg avtjente min militærtjeneste i 1957/58.

Jeg hadde blitt registrert som «Stridende C» på sesjonen da jeg var ganske nærsynt. Samtidig så jeg til å få bra resultat ved testene på sesjonen. Jeg hadde fått tips om at kombinasjonen av dårlig syn og bra tester skulle kunne gi meg en kontortjeneste på Akershus Festning, samtidig som jeg skulle kunne få bo hjemme.

Og ganske riktig, etter 2 måneder som rekrutt i Fredrikstad, var jeg de siste 14 månedene ved Krigskommissariatet på Akershus Festning.

Tiden i Fredrikstad husker jeg som meget kald, det var vinter og mye gjørme, ofte med is over som frøs på om natten og brast når vi «krålte» oss frem. På fritiden kunne vi ta en øl nede i Gamlebyen, men det jeg husker spesielt, var da en sersjant ved militærpsykehuset tok meg med på en musikkafte hvor den berømte

finske operasangeren Kim Borg (bass) sang opera-arianer og romanser. Det ble for meg en introduksjon til en helt ny musikkverden.

I de to første månedene på Akershus Festning tjenestegjorde jeg som legeassistent ved sesjonen. Dette var en interessant tid.

På kontoret hadde vi ellers en kaptein som tydelig markerte sin forakt mot oss som «bare» var «Stridende C» eller «Arbeidsdyktig A», som det het den gang. Stor var derfor vår skadefryd, da han fikk oppdraget å dele ut skyttermerket i bronse til 4 av oss 5 menige, alle bortsett den han selv hadde utnevnt til korporal! Det militære skarpskyttermerke var et ferdighetsmerke for skyting med gevær og karabin og ble tildelt i bronse etter 1. gangs god eller utmerket skyting. Det var vist gjennomsnittlig mindre enn 30% som tok dette merke under rekrutt-tiden, og hos oss var det 80%!

Vi hadde skutt med den tunge Garand-rifla, en slik hadde jeg også hjemme under tiden på Akershus. Hver uke måtte vi ta den med for kontroll av at den var rengjort og smurt. Det gikk bra å ignorere dette under det meste av tiden på festningen, men mot slutten ble det oppdaget at vi ikke hadde gjort hva gjøres skulle.

Det ledende norske jazz-orkester i 50-årene var «The Big Chief Jazzband» som debuterte i 1952 med trombonisten Gerhard Aspheim som leder. Han gjorde «rep-øvelse» på krigskommisariatet samtidig som jeg var der, og det var jo svært spennende å høre ham fortelle om improvisasjoner og fraseringer.

Under tiden på festningen leste jeg på et år til Eksamen Artium, reallinjen, ved Oslo Sprogskole på kveldstid. Dette innebar lange dager, først på festningen under kontortid, så en rask middag og deretter på skolen omkring 5 timer hver hverdagskveld. Dertil måtte jeg jo gjøre alle lekser jeg fikk på skolen. Selv på lørdagene måtte jeg i vei, av alle ting for undervisning i gymnastikk!

Det gjaldt å få mulighet til å lese mens jeg var på festningen under dagtid. Jeg arbeidet for en løytnant som var ansvarlig for hjemmevernet, og skulle - på basis av innkomne brev - ta frem hullkort med data for berørte personer når det skulle gjøres forandringer i rullene. Så skrev jeg manuskript til svar etter diktat av løytnanten, hvoretter en sekretær skrev inn dette på de innkomne brev. Det var, for å si det mildt, ikke stor variasjon i disse diktater. Minst 90% gjaldt flytning, sletting i rullene av en eller annen grunn eller lignende rutineærender. Jeg tok raskt frem standardblanketter som jeg stensilerte opp, og hvor det var plass til navn og annet. Så fylte jeg selv i disse feltene, og ga resultatet til løytnanten. Han kunne nå «ta livet med ro», og jeg fikk mulighet til å lese lekser. Det hører med til historien at når vi fikk ny sjef på kommissariatet, ble jeg spurt om «hvorfør i all verden» mine blanketter ikke ble brukt som svarbrev. Dermed forsvant også en sekretærtjeneste!

Når jeg gikk opp til eksamen som «privatist» i mai/juni 1958 omfattet denne alle skriftlige fag for fjerde såvel som for femte klasse. Jeg måtte også opp i samtlige muntlige fag og i gymnastikk.

Min eksamen førte til uenighet mellom personalsjef og fagforening om hvor mye min eksamen skulle gi i lønnspålegg. Da jeg hadde gått på en ett års «aftenskole», som bedriften uttrykte saken, skulle min eksamen gi 1/3 av denne tid. Fagforeningen pekte på at dette normalt var en to års utdanning, og at jeg derfor skulle ha et tillegg på halve denne normale tiden, dvs ett år. Det ble som fagforeningen forslo.

I begynnelsen av 1959 sluttet jeg på Skabo og begynte et 21 år langt arbeide i Den norske Creditbank. De første årene arbeidet jeg i bankens avdeling for internasjonal valutahandel. Etter hvert fikk jeg mange spennende oppgaver i banken.

Fra slutten av 50-årene var vi med i ungdomsklubben i Tøyenkirken. Det var et hyggelig miljø med forskjellige aktiviteter. På en hybel i kirken bodde Sverre Olsen som leste teologi. Ferdigutdannet ble han prest ved ,marinebasen i Horten.

Sammen med Bekele på en badestrand utenfor Oslo. Det var tydeligvis et uvanlig besøk og Bekele følte seg «beglodd» på grunn av hans mørke hudfarge.

Til basen kom det en gruppe etiopiske og eritreiske marineoffiserer fra den etiopiske marinebasen i Masawa for videreutdanning i Norge. Vi besøkte Sverre og ble gode venner med en av offiserene, Bekele Haile, som var fra høylandet nær Addis Ababa. Det var hans første opphold utenfor Etiopia og han fant at overgangen var meget stor. Vi hadde mange interessante samtaler om kulturforskjellene mellom Etiopia og Norge.

Det var tydelig at det på den tiden var meget uvanlig mennesker med annen hudfarge i Oslo. Bekele var ganske brydd da han ble beglodd når han skulle kle av seg på overkroppen i forbindelse med at vi skulle ta et bad i fjorden. På en tur mellom Moss og Horten satt to voksne damer seg, en på hver side av Bekele mens en tredje skulle ta et bilde. Bekele spurte om de trodde han var en statue siden de ikke behøvde å be om tillatelse. I en taxi mellom Horten og Tønsberg ville sjåføren omvende Bekele og spurte om han visste at han var født av Gud? Bekele repliserte at han nok var født av sine foreldre, og når han var framme fortalte han sjåføren at hans religion - han var koptisk kristen - hadde eksistert i 700 år før kristendommen kom til Norge!

Bestefar - som bodde «over gangen» for oss - døde i januar 1960 og gårdeier Syvertsen spurte da om jeg ville overta hans leilighet. Det var ikke lett å få tak i leilighet ved den tiden heller, så jeg takket ja. Husleien var 55 kroner i måneden.

21.05.1960 giftet jeg meg med Reidun og det var «Sverre Prest» som viet oss. Vi flyttet inn i leiligheten etter bestefar. Den besto av to rom og kjøkken med kaldt vann. Fortsatt var det utedass nede på gården. Etter en tid kunne vi kjøpe vårt første kjøleskap, dette var et stort fremskritt!

Leiligheten hadde «tilhørt» vår familie helt siden mine oldeforeldre flyttet inn til daværende Christiania i 1877. Da jeg skulle rydde i min «arvede» kjellerbod, hvor det ble oppbevart koks og ved til oppvarming av leiligheten, stakk noen trepinner frem. Det var delene til en komplett spinnerokk! Etter rengjøring og rekonstruksjon viste den seg å være datert 1822 og at den hadde tilhørt en Mari NielsDatter. Farfars mormors far het Anders Nielsen Bilett. Han hadde en søster, født 1796, som het Marie. Det er trolig at spinnrokken tilhørte henne i sin tid.

Burg Pfalzgrafenstein i Rhinen nær Kaub - En ganske vellastet moped - I telt ved Mosel.

I sommerferien 1960 foretok vi en noe spesiell tre uker og 350 mil lang reise ut i Europa. Jeg hadde nylig kjøpt min moped av merket «Tempo» med to gir og en marsj fart på drøyt 40 km i timen. Mopedene i Norge hadde registreringsskilt og var forsikret. Reidun fikk låne sin fars moped av samme merke og vi ga oss i vei med telt og øvrig opppakning. Etter en første dag med regn hele veien ned til Göteborg, var været utmerket resten av tiden. Turen gikk via Hamburg, Hannover og Ruhr-distriktet til Koblenz og derfra opp Rhinen til Rudesheim med båt. Så tilbake via Koblenz og inn Moseldalen til Luxembourg. Videre via Han-sur-Lesse med sine dryppsteinsgrotter til Waterloo, Brussels og Amsterdam. Så over den 32 km lange demningen som skiller 2/3-deler av Zuiderjøen fra havet til Hamburg og København. Reisen ble avsluttet med båt tilbake til Oslo. I København spurte en brannmann (venn av onkel Viggo) om vi hadde reist hele veien hit fra Oslo, og vi som jo nå snart var hjemme!

Mens vi bodde i Tøyengata 28 fikk vi Merete i 1962 og Kristin i 1963.

Det var bare 16 måneder mellom Merete og Kristin, vi bodde i 3. etasje uten heis, men med to barnevogner. Vi hadde ikke innlagt varmt vann og dass i gården. Det kunne være noe besværlig iblant!

Vi hadde også en ubehagelig opplevelse. Jeg tror det var i 1964 at jeg en natt merket at det luktet røyk i leiligheten. Da jeg åpnet til trapphuset var dette fullt med røyk, det hadde begynt å brenne i en leilighet i etasjen under. Jeg vekket Reidun og barna, samt mor og far som bodde «over gangen», og vi kom oss ut med håndkledele foran nese og munn.

<p>Første etiopiske orlogsbesøk i Oslo i formiddag</p> <p>Den etiopiske marines treningskip «Ethiopia» ventes til Oslo i formiddag kl. 09.30 og legger til ved utstikker C foran Rådhuset. Skipet beregnes å være tvers av Dyna fyr kl. 9, og vil da utveksle salut med Akershus festning. Skipssjef er Rolf Henningsen som for tiden er i tjeneste som Captain Imperial Ethiopian Navy. Kapteinløytnant C. F. Puntervold er forbindelsesoffiser.</p> <p>I forbindelse med besøket vil Hans Kæserlige Høyhet Alexander De-ata oppholde seg i Oslo.</p> <p>Umiddelbart etter skipets ankomst vil de sedvanlige offisielle visitter i land og gjenvistuter ombord bli avlagt. Om aftenen er det en mottagelse ombord for inviterte gjester. Søndag er det sightseeing for 50 av skipets besetning. Sjefen for Sjøforsvaret gir en lunsj på Sunda. Om aftenen har skipssjefen middag. Mandag gir Kongen en lunsj på Skaugum, og det blir en mottagelse i Rådhuset om ettermiddagen. «Ethiopia» forlater Oslo tirsdag kl. 13.00.</p>	<p>Etiopisk besøk</p> <p>Skipssjefen på «Ethiopia», kaptein I. E. N. Rolf Henningsen, og etidste etiopiske offiser, løytnant Zelleke Bogate.</p>	<p>Mottagelse på «Ethiopia»</p> <p>Lørdag ettermiddag gav skipssjefen på «Ethiopia» captain I. E. N., Rolf Henningsen, en mottagelse ombord. Blandt gjestene var Sjefen for Sjøforsvaret viseadmiral Aimar Sørensen og frue, ordfører Rolf Strømer og de tidligere sjefene for Marinen admiralene P. J. E. Jacobsen og Tore Horve. Etiopiske kadetter fremførte etiopisk folkemusikk og danser. Igår var viseadmiral Sørensen vert for de etiopiske gjester ved en lunsj på Sunda.</p>
---	--	---

Besøk av den etiopiske marinens treningskip «Ethiopia» i august 1963.

Den etiopiske marinens treningskip «Ethiopia» kom på offisielt besøk til Oslo 17.08.1963.

Lørdag ettermiddag gav skipssjefen på «Ethiopia», captain L.E.N., Rolf Henningsen, en mottagelse ombord. Blant gjestene var Sjefen for Sjøforsvaret, viseadmiral Aimar Sørensen og frue, ordfører Rolf Stranger og de tidligere sjefer for Marinen, admiralene F. J. E. Jacobsen og Tore Horve. Etiopiske kadetter fremførte etiopisk folkemusikk og danser (Aftenposten).

Bekele var offiser ombord. Derfor ble også vi ble invitert til den offisielle mottagelsen. Det var en varm augustdag, og litt uvirkelig når man så ut under soldekket mot rådhuset!

Neste dag ble vi også invitert ombord og hadde da med Merete, ett år gammel, som sjarmerte den etiopiske prinsen «Hans Keiserlige Høyhet Alexander Desta» som var ombord

I alle år etter 1962 har jeg vært interessert i film i tillegg til min interesse for fotografering. De første årene gjaldt «dobbel 8mm»-film, senere «super-8», begge formater uten lyd. «Dobbel 8mm»-film var en 2 minutter lang «16mm»-film som først ble filmet langs halve filmen, så snudd og filmet langs den andre halvdel. Ved fremkallingen ble filmen delt på langs og skjøtt sammen til en 4 minutter film med perforering bare på den ene siden. I 1990 kjøpte jeg et analogt videokamera med langt høyere kvalitet, billigere drift og fremfor alt, med lyd. Senere har jeg overgått til digitale videokameraer. Mine filmer er redigert og overført til DVD, også de filmer jeg tok av mine barn fra 1962 og senere.

<p>DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET VED UNIVERSITETET I OSLO</p> <p>GJØR VITTERLIG AR 19.65 HAR <i>Tore Nygaard</i> FULLFØRT</p> <p>SOSIALØKONOMISK EMBETSEKSAMEN MED KARAKTEREN <i>Kan vel få Laudahlis (2.68)</i> OG ER DERMED CANDIDATUS OECONOMIAE</p> <p>HVILKET VI BEVITNER MED VÅR UNDERSKRIFT OG FAKULTETETS SEGL</p> <p>OSLO 15. desember 1965 <i>Olav Einarsson</i> REKTOR</p> 	<p>KARAKTERER</p> <p><i>Det økonomiske avsnitt av første avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i næringsøkonomi</td><td>2.85</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i sosiallære</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.72</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.65</td></tr> </table> <p><i>Det statistiske avsnitt av første avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk statistikk</td><td>2.70</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i anvendt statistikk</td><td>2.50</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.73</td></tr> </table> <p><i>Andre avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A</td><td>2.55</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i næringsøkonomi</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i sosiale og økonomiske</td><td>2.40</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i det selvvalgte fag</td><td></td></tr> <tr><td><i>Landsmannsprøve økonomi</i></td><td>2.50</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.61</td></tr> </table> <p><i>Notis karakterer for hele embetseksamen</i></p> <p><i>Kan vel få Laudahlis (2.68)</i></p>	Skriflig prøve i teoretisk økonomi	2.65	Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.85	Skriflig prøve i sosiallære	2.65	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.72	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.65	Skriflig prøve i teoretisk statistikk	2.70	Skriflig prøve i anvendt statistikk	2.50	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.75	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.73	Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A	2.55	Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B	2.75	Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.75	Skriflig prøve i sosiale og økonomiske	2.40	Skriflig prøve i det selvvalgte fag		<i>Landsmannsprøve økonomi</i>	2.50	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.65	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.61	<p>Eksamener ved Det samfunnsvidenskapelige fakultet i høstsemestret Følgende kandidater har i høstsemestret tatt eksamen under Det samfunnsvidenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo.</p> <p>Sosialøkonomisk embetseksamen: Svenn Gustav Andersen, Fygle, Lolsten, Per Halvor Vale, Skj. Leif Tore Eide, Oslo, Bjørn Gravlokken, Oslo, Tore Nygaard, Oslo, Thor Arne, Oslo, Olav Torstein Dølv, Oslo, Erik Steine-Eriksen, Stavanger og Hilde Bøyer, Oslo.</p>
Skriflig prøve i teoretisk økonomi	2.65																																			
Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.85																																			
Skriflig prøve i sosiallære	2.65																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.72																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.65																																			
Skriflig prøve i teoretisk statistikk	2.70																																			
Skriflig prøve i anvendt statistikk	2.50																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.75																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.73																																			
Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A	2.55																																			
Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B	2.75																																			
Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.75																																			
Skriflig prøve i sosiale og økonomiske	2.40																																			
Skriflig prøve i det selvvalgte fag																																				
<i>Landsmannsprøve økonomi</i>	2.50																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.65																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.61																																			

Sosialøkonomisk embetseksamen (idag mastergrad). - Notis i Aftenposten 22.12.1965.

Etter at jeg hadde begynt mitt arbeide i banken fikk jeg lyst til å studere videre. Som nyforlovet var det ikke aktuelt å flytte til Bergen for å gå på Handelshøyskolen. Jeg diskuterte derfor hvilket studium jeg burde velge med en studieveileder ved Universitetet i Oslo. Da jeg hadde tenkt å fortsette i banken etter studiene ble det foreslått juss eller sosialøkonomi. Jeg fikk vite at det senere hadde en del innslag av matematikk, så sosialøkonomi ble mitt valg.

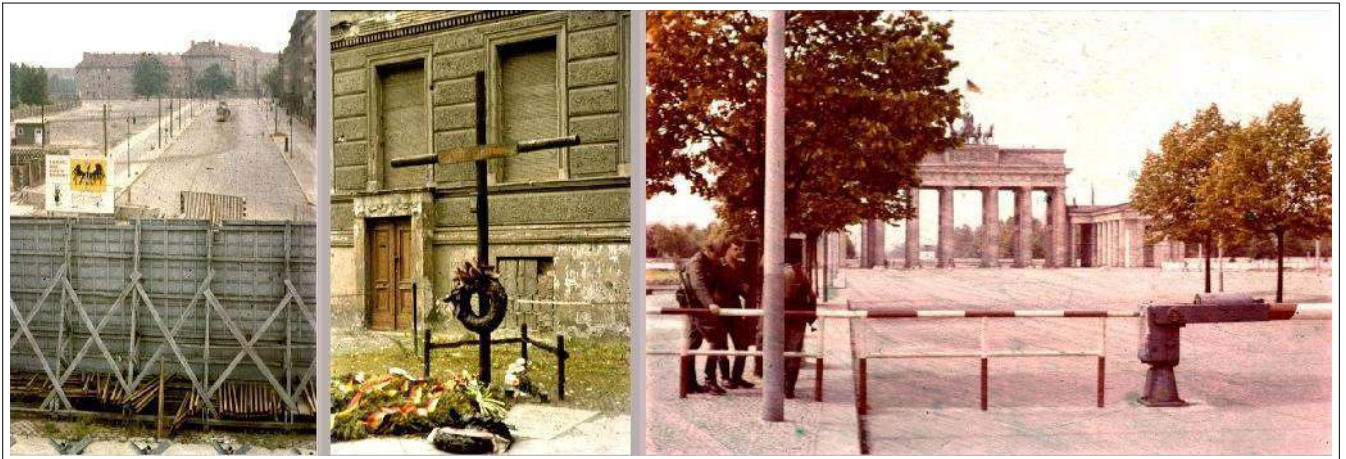
Jeg ble immatrikulert høsten 1959 og begynte litt forsiktig med å lese inn forberedende prøve i filosofi, logikk og psykologi, etterfulgt av motsvarende i matematikk, begge obligatoriske eksamina for å kunne studere videre. En bra egenskap ved mitt valgte studium var at første avdeling skulle gi en selvstendig avsluttende eksamen, noe jeg syntes var bra om jeg ikke skulle velge å fullføre hele studiet.

Men alt gikk bra. Jeg avla eksamen i første avdelings økonomiske avsnitt høsten 1962 med to måneders permisjon fra banken, og i det statistiske avsnitt følgende vår. Med to nye måneders permisjon fullførte jeg så embetseksamen som «Cand. Oecon.» i desember 1965. Denne eksamen ble i 2007 erstattet av en magistergrad i økonomi.

Vi gjorde flere studiebesøk under studietiden. I 1963 var vi i England og besøkte bl. a. bankene i «City of London». Vi reiste også til Coventry hvor vi så ruinene etter katedralen som ble bombet i 1940 og besøkte en bilfabrikk.

Da vi en aften var invitert til mottagelse i den norske ambassaden, fortalte vår reiseleder - professor Preben Munthe, senere riksmeglingsmann - at Kristin var født og at alt sto bra til.

Reisen ble avsluttet på Universitetet i Oxford.

Muren i Berlin gjorde et sterkt inntrykk. På bildet til venstre sto jeg på et stilas sammen med en dame som vinket til noen - antagelig en slektning - på den andre siden av muren. En person der vinket forsiktig tilbake. Dette var nok deres eneste kontaktmulighet. Så et minnesmerke ved et gjenbommet hus hvor folk i fortvilelse hadde forsøkt å hoppe til friheten. Til høyre Brandenburger Tor fotografert fra Øst-Berlin.

I 1965 reiste vi via Berlin til Kraków og Warszawa.

Fra Hamburg reiste vi med tog gjennom Øst-Tyskland til Vest-Berlin. Så snart grensen var passert ble det stopp med full kontroll av toget. Det ble gjennomført av bevegde soldater, ikke bare inne i vognene, men også under og oppe på taket. Jeg visste at Per og Ingebjørg, ved en tilfældighet, samme dag skulle reise motsatt vei fra Vest-Berlin til Hamburg, og da et tog i den retningen også stoppet på stasjonen var det naturlig å se om de var med. Det var de, og vi begynte å vinke til hverandre. Dette vakte uro blant soldatene på perrongen og var tydelig ikke spesielt populært!

I Berlin hadde DDR bygd muren gjennom byen fire år tidligere, og det var dramatisk å se folk forsøke å kommunisere med hverandre over muren ved hjelp av stilas på vest-siden.

Å reise med tunnelbanen i Vest-Berlin var en spesiell opplevelse. Den gikk delvis under Øst-Berlin hvor naturligvis alle stasjoner var stengt. Toget saktet imidlertid inn og kjørte langs stasjonsplattformene, mens bevegde vakter vaksomt fulgte togets bevegelser. Man måtte tenke på alle de mennesker som daglig opplevde dette til og fra sitt arbeide.

Vi besøkte Øst-Berlin fra Vest-Berlin via det beryktede «Checkpoint Charlie». Her ble vi tvunget til å veksle inn en viss mengde Dmark til den ganske verdiløse øst-marken. På kvelden var «Bahnhof Friedrichstraße» full av folk som ønsket hverandre farvel. Det var siste kveld for vest-berlinerne tillatelse til å besøke slekt i Øst-Berlin på lang tid. Da vi vendte tilbake via «Checkpoint Charlie» sent på kvelden, ble vi ønsket velkommen av amerikanske soldater.

Auschwitz - Kremeringsovn og skiltet «Arbeit macht Frei» - Gamlebyen i Warszawa, fullstendig ødelagt av tyskerne og gjenoppbygd etter gamle tegninger - Kulturpalasset i Warszawa, på folkemunne «The little tastful one» - Chopins fødested «Zelazowa Wola» utenfor Warszawa.

Fra Kraków besøkte vi den nazistiske utryddelsesleiren Auschwitz vest for byen. Der ga den unge lokale guiden et intenst inntrykk.

I det enorme stålverket «Nova Huta» (Nye stålverket) hadde vi diskusjoner med verkets kommunistiske fagforeninger.

I Kraków lærte vi også å omgå med det kommunistiske systemet i praksis. Den polske valutaen «Zloty» hadde en offisiell valutakurs på 25 Zloty pr. dollar. På svartebørsen klarte vi imidlertid å handle valutaen til 100 zloty pr. dollar. Grensepolitiet kontrollerte inn- og utførsel av utenlandsk valuta, men det problemet kunne løses ved å ta med seg et antall nye nylonskjorter, som i hotellets resepsjon kunne «veksles» til bra kurs. Vi ble etterhvert kalt «The economy group» i Kraków. Også i Warszawa handlet vi valuta på svartebørsen, og det i selveste «Kulturpalasset», den russiske gave til det polske folk(!), som det så vakkert het. En drokje gjennom hele Warszawa kostet med vår «spesial-kurs» omkring 1 krone og trikken 5 øre. Man kan trygt si at alt ble svært billig, som restaurantbesøk eller bøker.

En stor opplevelse var en utflukt fra Warszawa til Chopins fødested, «Zelazowa Wola». Her overvar vi en

pianokonsert hvor pianistinnen spilte på Chopins flygel med åpent vindu, mens vi satt og lyttet utenfor i haven.

*Ned Besseggen med Gjende til venstre og Bessvann til høyre - Brua over Blåtjørnåi -
Vadning før Svellnosbreen under Galdhøpiggen.*

Sommeren 1964 vandret jeg for første gang fra hytte til hytte i Jotunheimen sammen med min gode venn fra Oslo-Kvikk, Oddvar Solberg, som dessverre gikk bort alt for tidlig. Vi reiste med tog til Fagernes og videre med buss over Valdresflya til Gjendesheim. Det skulle bli en fantastisk uke med lange dagsturer (10-12 timer) og vakkert vær hele uka.

Første dag gikk vi over Veslfjell, ned Besseggen og inn forbi Bessvann og Russvann. Vi fortsatte over den gamle, ganske «luftige» brua over Blåtjørnåi og gjennom skaret mellom østre og vestre Hestlægerhø til Glitterheim.

Neste dag gikk vi med pakning opp på Glittertind, Norges høyeste topp inklusive breen på toppen. Dessverre var det tåke der oppe, så vi fikk ikke se så mye. Nedstigningen på den andre siden gikk greit, og vi fortsatte ned til Spiterstulen for overnatting. Det var flott vær neste dag med vandring gjennom Svellnosbreen og videre opp til toppen av Galdhøpiggen.

Så fulgte en langtur opp Visdalen, inn forbi Leirvassbu og ned Gravidalen til Skogadalsbøen.

Neste dag gikk vi opp til Fanaråkshytta og ned igjen til Skogadalsbøen. Været der oppe var fantastisk den dagen. Tåka kom som en vegg inn fra vest, ble så løftet til værs av fjellveggen, oppløst og sendt østover som «godvær». Dette gjentok seg lenge med få minutters mellomrom!

Turen ble avsluttet med en 9 timers tur fra Skogadalsbøen over Sjøgholet (Snøholet) og med en lang slak bakke ned til Gjendebu. På veien fikk mine legger nok, det var ikke så greit de siste kilometrene. Siste dagen tok vi båten over Gjende tilbake til Gjendesheim, og hjem med buss og tog.

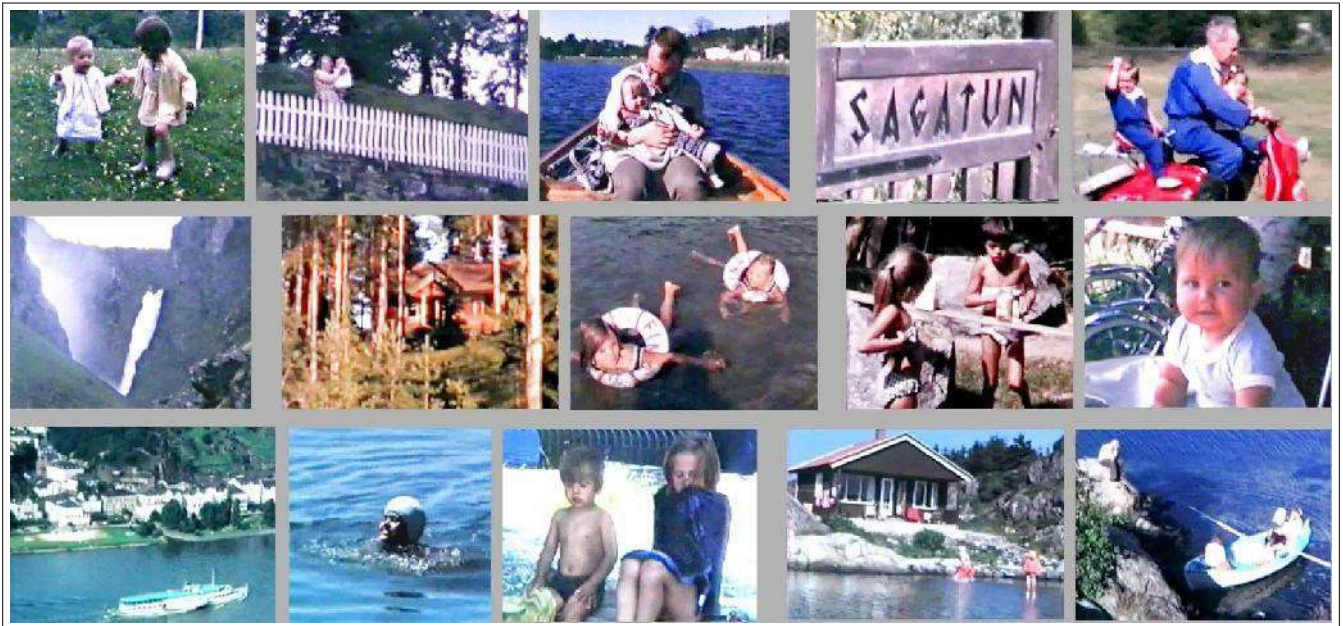

Rekkehuseleiligheten i Rustadlia (ca. 2018) - Julekort fra 1970 med Harald, Merete og Kristin.

I 1965 kunne vi flytte inn i en rekkehuseleilighet på Rustad helt inntil Østmarka. Det kjentes ganske overveldende med 3 rom og kjøkken i 2 etasjer, toalett, bad, vaskerom, tørkerom, og en egen hageflekk. Nærmeste nabo var en hestehage. Hvilken overgang!

Jeg introduserte «Rustadsprettene» på 60-tallet. Det var en leken konkurranse i orientering med start og mål på trappen til vår rekkehuseleilighet. Deltagerne fikk ulike kart med varierende målestokk og det forekom «servering» på postene. Deltagere var våre venner i slekta, i banken og på universitetet. Respektive var også med, men de slapp å delta i konkurransen. Den tilhørende festen varte som regel til tidlig morgen!

1968 fikk vi Harald som tragisk gikk bort for oss knapt 3½ år gammel. Han ble syk om natten, og døde neste dag på Ullevål sykehus. Legene, som var like fortvilte som oss, kunne ikke gi noen forklaring på hvordan det gikk til.

*1964: På Hisøya utenfor Arendal - 1965-67: Bankens hytte Sagatun i Begnadalen -
1967: Tur til Vestlandet, her Vøringsfossen - 1968: Bankens hytte ved Skasen på
Finnskogene - 1969: Via Sørlandet til Setesdalen - 1971: På ferie til Tyskland - 1972:
Bliksund ved Høvik på Sørlandet.*

Under 60-tallet og begynnelsen av 70-tallet leide vi sommerhytter på forskjellige steder, det kunne være av kollegaer ansatt i et av bankens kontorer på Sørlandet eller en av bankens egne hytter. Vi hadde anskaffet en egen påhengsmotor, og det fulgte ofte båt med hytta vi leide.

I 1964 leide vi en hytte med båt syd for Hisøya ved Arendal.

I årene 1965, 1966 og 1967 bodde vi på bankens feriested «Sagatun» i Begnadalen, et fantastisk eldorado for små barn med fem mål stor og inngjerdet tomt. Sagatun kunne huse nærmere 30 personer, så vi hadde stor plass både ute og inne. I 1967 reiste vi også omkring på Vestlandet.

I 1968 fikk vi låne bankens hytte på Finnskogene, også ved et vann med båt, og i 1969 reiste vi til Setesdalen.

I 1971 reiste vi med bil til Syd-Tyskland og Sveits. Med på turen var Karin, Johan og deres barn Kari, Pål og Petter.

Overst: Meretes første skoledag. Nederst: Kristins første skoledag.

Merete begynte på Rustad skole i 1968 og Kristin året etter.

T.v. Dett siste bildet av Harald - T.h. Bilder fra Mallorca

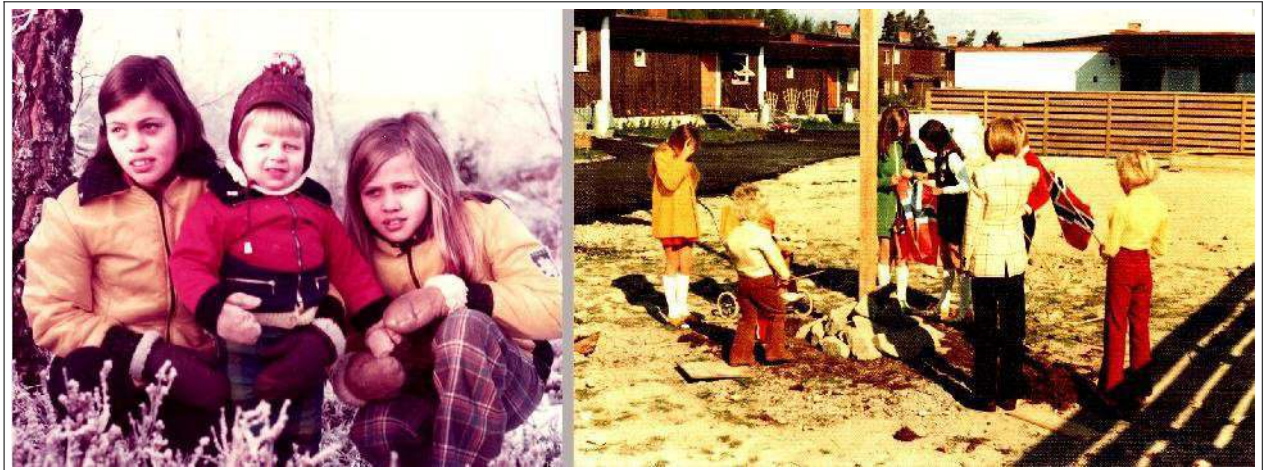
Etter at Harald brått hadde blitt revet fra oss 04.02.1972 var fortvilelsen stor. Min sjef i banken ga meg øyeblikkelig fri og tilgjengelige midler, slik at vi kunne reise bort en stund etter begravelsen. Så i mars måned reiste vi til Mallorca sammen med svigermor og svigerfar. Jeg tror dette var en riktig avgjørelse. På sommeren reiste vi så til Bliksund ved Høvåg hvor vi fikk låne en hytte ute på en liten øy med tilhørende båt. Her hadde barna bare 30 meter ned til stranden.

Vår nye hytte ved indre del av Iddefjorden. I midten fra sommeren 1973: Merete, Kristin og Svein-Harald bader. Til høyre vår nye båt.

i 1971 fikk jeg leie en tomt i et hyttefelt ved den indre delen av Iddefjorden. Her ble vår hytte bygd på senhøsten. Den ble levert av firmaet «Västkuststugan». Her hadde vi fine badeplasser og båt med påhengsmotor. Over til Sverige var det bare ca. 300 meter, en kort svømmetur.

Under krigen var dette et viktig sted for smugling av flyktninger over grensen.

Merete, Svein-Harald og Kristin på Skullerud julen 1973. Bildet til høyre er fra atriumhusene på Skullerud.

Sommeren 1972 flyttet vi inn i et atriumhus på Skullerud. Her fikk vi Svein-Harald i 1973.

Jeg ble separert i 1974 og flyttet til min mor i Lier kommune. Vi ble skilt 11.05.1976.

Værlevangen: Utsikt fra balkongen - Værlevangens front - Solnedgang over Oslofjorden.

Samme år giftet jeg meg med Adelheid fra Nürnberg i Tyskland. Vi bosatte oss i Værlevangen i Moss

kommune. Ekteskapet ble ikke langvarig, i 1978 flyttet jeg tilbake til min mor i Lier. Adelheid døde 05.08.1981.

Innmaten i Saab-Scania's datamaskin D5/30 med tilhørende skiveaggregat og Alfaskop 3100 -skjerm fra Stansaab. Til høyre skjermen til deres datamaskin D16 som erstattet denne maskin omkring 1977.

«Den norske Creditbank» fra 1963 til 1980.

Mot slutten av 1963 etablerte de 3 storbankene Den norske Creditbank, Kreditkassen og Bergens Privatbank interessentskapet «Integrert Databehandling IDA». Det ble samtidig besluttet å danne en arbeidsgruppe som på heltidsbasis skulle forestå det videre utredningsarbeid. Denne gruppen ble sammensatt av fire representanter fra hver av de 4 bankene. Bergens Privatbank, Bergen, ble i denne sammenheng regnet som en egen bank. Etter interne tester, hvor alle i banken ble invitert til å anmelde sin interesse, var jeg så heldig å bli en av de utvalgte.

Nå begynte arbeidet med å analysere bankenes rutiner og å finne frem til en felles plattform for de fremtidige systemene. Når våre kravspesifikasjonene var klare og ble presentert for anbudsinnyberne, ble nok flere overrasket når de så hvilke konsekvenser dette fikk for deres konfigureringsforslag.

Samtidig fikk vi opplæring i programmering av eksperter ved «Norsk Regnesentral», hvoretter det bare var å kaste seg ut i dette ukjente felt!

En liten diskresjon: IBM fikk kontrakten på IDA's hovedmaskin, en IBM-360. Dette skulle feires med middag på Sjølystrestauranten 24.06.1965. Samtidig var det en konsert samme sted med en for oss helt ukjent gruppe, «The Rolling Stones» ble de kalt. Det ble for mye støy for oss, så vi flyttet middagen til Restaurant Dronningen!

Dette ble for meg starten på en eventyrlig «reise» gjennom datahistorien. Over en periode på nær 40 år har jeg fått delta i denne fantastiske utvikling av datautstyr, programmeringsspråk og objektorientert strukturering!

Min første arbeidsgave ble å bygge opp et system for bankenes egne aksjonærregistre som tidligere i vår bank hadde blitt behandlet med hullkort. Etter hvert ble dette utvidet til en aksjonærservice, hvor banken utførte motsvarende arbeide for flere av våre bedriftskunder. Systemet omfattet såvel utbyttebetaling som emisjoner. Blant de som viste interesse for systemet var representanter for «Värdepapperscentralen» i Stockholm.

På denne tiden måtte de programmer man utviklet stanses inn på hullkort som så ble lest inn i maskinen, hvoretter programmet ble kompilert. Etter noen tid ble det mulig kun å lese inn programendringene. Dette var et stort fremskritt, når programmene ble store var man tidligere ganske redd for at hullkortene skulle falle ned på gulvet, hvilket skulle gi et nesten umulig sorteringsproblem!

Det ble også noen reiser til Bergen for møter i en samarbeidsgruppe for regnskapsutviklingen. En gang var en delegasjon EFTA-journalister ombord. Kapteinen skulle vel imponere på journalistene, for over Hardangervidda «døk vi ned» for å lete etter Kirk Douglas som holdt på med innspillingen av Tungtvannsfilmene. Vi fløy så i ca. 600 meters høyde ut Hardangerfjorden og avsluttet med en titt på bergensernes vinterskiområde. Det var tider, det!

Etter noen år kom jeg tilbake til banken, nå som utviklingssjef.

Etter analyser av bankens bokholderiavdeling bygde jeg først opp et nytt regnskapssystem som omfattet hovedbok og bankens inntekts- og utgiftskonti. Kopling til bankens kundekonti ble integrert i systemet, slik at det ble mulig å presentere en daglig «Dagsbalanse» med oversikt over utnyttelsesgraden av kassakreditter.

Et spesielt problem knyttet seg til avslutning av årets regnskap. Andre banker hadde valgt å utsette bokføring i det nye år frem til at forrige års regnskap hadde blitt avsluttet. Det fikk til følge at årsavslutning, inklusive beslutning om avsetninger, måtte behandles i bankens styrelse i løpet av noen få dager, en helt uakseptabel løsning. Jeg valgte istedet å konstruere systemet slik at det ble mulig å bokføre i gammelt og nytt år samtidig, noe som jo egentlig bare krevde doble saldoakkumulatorer. For resultatkonti ble transaksjoner bokført i gammelt eller nytt år avhengig av valutadato. Balansetransaksjoner ble bokført i såvel gammelt som i nytt år for transaksjoner fra gammelt år, og bare i nytt år for det nye årets transaksjoner. Nå kunne systemet levere regnskapslister for såvel gammelt som nytt år daglig, og det gamle regnskapsåret ble betraktet som avsluttet når alle fondsavsetninger var avklart og bankens utgifts- og inntektskonti balanserte.

Etter noen år ble regnskapssystemet solgt til IDA og tatt i bruk også av de andre storbankene. Jeg var av den mening at vi skulle ha beholdt systemet for oss selv, men så ble det ikke.

Jeg ble også bedt om å ta frem et underlag i forbindelse med at banken ville vurdere å endre vilkårene for sine sparekonti. Jeg fikk tillatelse av bankene til å benytte de sikkerhetskopier av transaksjonene som daglig ble lagret på IDA i form av store magnetbånd. Det viste seg imidlertid at en del av disse ikke var lesbare, noe som førte til stort oppstyr. Grunnen var nok at det hadde samlet seg støv i magnetbåndstasjonene, og en del rutiner ble lagt om som følge av dette. Vi lærte oss da at det ikke var noen hjelp i å ta backup uten at det også ble kontrollert at disse kunne brukes senere!

Jeg ble valgt som medlem av en komité som skulle foreslå endringer i gjeldende bankstatistikk. Så vidt jeg husker, var Norges Bank sammenkallende, og medlemmene i komitéen kom ellers fra forretnings- og sparebankene, Statistisk Sentralbyrå og Bankinspeksjonen. Selv var jeg én av to representanter utnevnt av forretningsbankene.

Så langt hadde jeg for det meste arbeidet i programmeringsspråket COBOL. Programmene ble utviklet for å bli kjørt på «stormaskiner», i mitt fall IBM's 360-serie. Via min hovedfagsoppgave i sosialøkonomi kom jeg i kontakt med Simula67 som ble utviklet ved Norsk Regnesentral. Ser vi idag historisk på Simula var dette det første objektorienterte programmeringsspråket, og en forgjenger for språkene Smalltalk, C++ og Java! Simula ble utviklet for simuleringer, og behovet innenfor det feltet dannet rammen for mange av aspektene ved objektorienterte programmeringsspråk i dag, inkludert virtuelle funksjoner. Simula ble utviklet i 1967 ved Norsk Regnesentral med Ole-Johan Dahl og Kristen Nygaard i spissen. Språket var basert på Algol60 som ble tatt frem samtidig med Fortran og COBOL. Det la til egenskaper ved språket som strekker seg mot det vi i dag definerer som klasser og objekter. Dets historiske rolle i utvikling av objektorientert tankegang og programmeringsspråk er idag viktigere enn den praktiske anvendelsen av språket.

Time-sharing ble viktig mot slutten av 60-årene, vi kunne koble terminaler i banken opp mot stormaskiner via telefon. Det var mulig å kjøre programmer via time-sharing til en Univac 1107 som sto hos «Computas», datasentralen til «Det norske Veritas». Programmene kunne kjøres i Simula67. For vår valutaavdeling i Luxembourg utviklet jeg et program som beregnet swap-kurser. For å slippe telefonkostnader til Oslo, ble telex brukt som input-output-terminal!

I utviklingsgruppen ble vi involvert i flere interessante prosjekter, bl. a. en vurdering av det store «Vaterlandprosjektet» som etter hvert ble nedlagt, og ett mulig salg av en oljeblokk i Nordsjøen til et nederlandsk oljeselskap.

Selv samarbeidet jeg med en dosent i matematikk ved «Universitetet i Linköping» som tok frem en lagermodell som skulle brukes til å redusere bankens kontantbeholdning. Kontantstrømmene over dag, uke og måned ble analysert. Avtaler ble inngått med store bedrifter om varslings ved større kontantbehov, og med Norges Banks lokale kontorer om raske leveranser av kontanter. Dette førte til at vi kunne redusere bankens kontantbeholdning med 30 mill. kroner! Så denne investeringen kunne avskrives på ett år.

Banken eide og var ansvarlig for «Det norske Pengelotteriet», og skulle nå gå over til elektroniske trekninger. Systemet ble tatt frem av «Norsk Regnesentral», og jeg ble av banken bedt om å vurdere løsningen. Trekningen skulle finne sted ved at en «loop» av binære tall mellom 0 og 255 i maskinen skulle stoppes ett antall ganger ved at «Notarius Publicus» trykte på en knapp. Et skifte til neste tall, bortsett fra til null (0), tok like lang tid, så om tallet null ble valgt, ble den trykningen gjentatt. Summen av et antall slike valg ga en sifferkombinasjon som ble regnet som tilstrekkelig stor. Dermed var i grunnen trekningen avgjort. Tallet ble betraktet som en stokastisk variabel og med den som utgangspunkt produserte systemet hele trekningslisten. Denne ville nå ved statistiske tester bli oppfattet som en serie tilfeldig tall. Tidligere hadde man trukket ett lodd om gangen, mens man altså med denne løsningen «kun» valgte mellom ett antall mulige trekningslister. Dette gjorde banken noe betenkt, men jeg gjorde oppmerksom på at det fortsatt ble valgt mellom - jeg tror det var - 3 millioner trekningslister, og at det nok skulle være lite sannsynlig at samme liste skulle bli tatt frem to ganger i vår levetid.

Vi ble etterhvert så «kaksete» at vi på skøy sa at kun prosjekt med en «Return of Investment» på 100% burde være aktuelle!

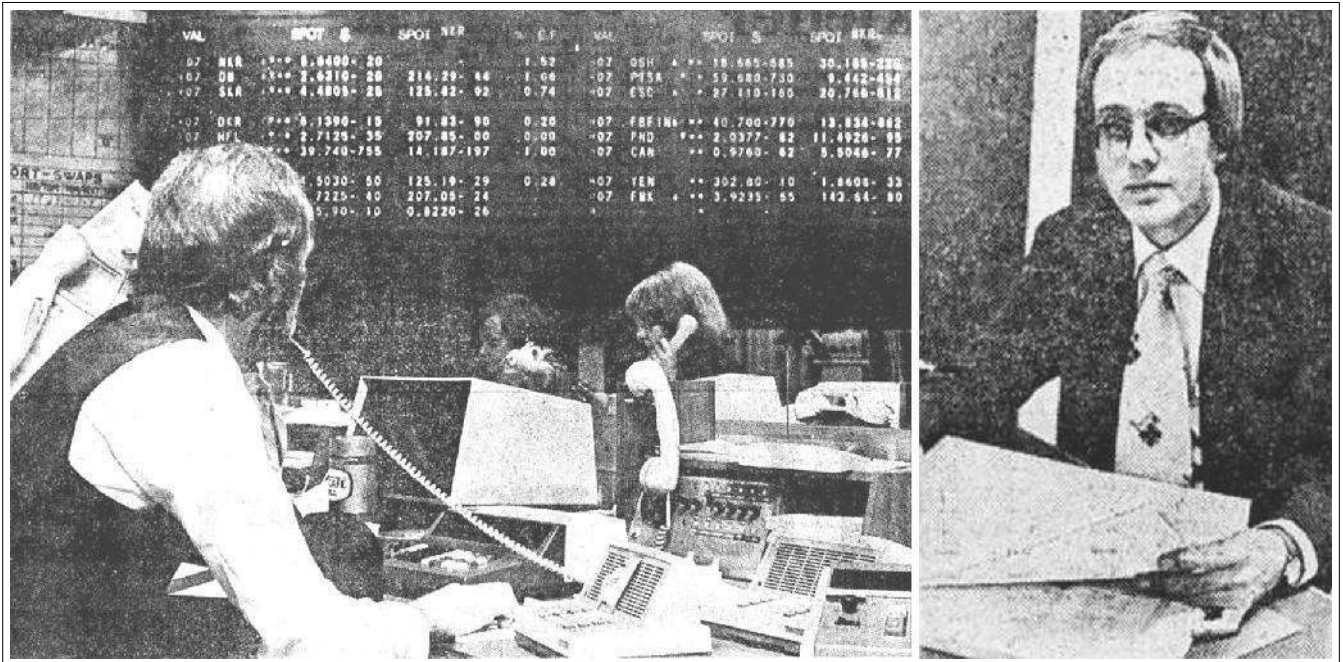

Frihetsstatuen - U.S. Immigration Station. Ellis Island - Empire State Building - Twin Wower under bygging 30 år før 11. september(!) - Hudson River.

I 1971 fikk jeg delta i en delegasjon bankfolk fra de nordiske landene som skulle på en studiereise til U.S.A. I løpet av 3 uker besøkte vi banker i Chicago, Dallas, Atlanta, Louisville og Boston. Reisen ble avsluttet med deltakelse på en automasjonskongress i New York.

I begynnelsen av 70-årene var jeg i noen år medlem av IDA's arbeidsutvalg og i ett år i styret til Bergen

Datasenter som var et maskinfellesskap mellom «Holkortsentralen for Vestlandet», Emma og IDA.

Aftenposten, 7. oktober 1975: «Nytt datasystem hos DnC» [Den norske Creditbank]: «Mer effektiv valutaomsetning». Tekst under venstre bilde: «På en stor tavle i valutaavdelingen til DnC informeres den som jobber i avdelingen om ulike valutakurser og bevegelser i kursene. Enkle symboler varsler om tendenser og utvikling, og tavlen bringer ut informasjon om kursene tydeligere enn noe annet kjent system». Tekst under høyre bilde: «Kontorsjef Tore Nygaard har utviklet det system som valutaavdelingen i DnC nå har tatt i bruk. Bankens omsetningsvolum hadde vært umulig å oppnå uten bruk av datamaskiner, forteller han».

Takket være mine erfaringer fra valutaavdelingen og mine gode venner der, utviklet jeg et system for valutahandel. Utstyret besto av mini-datamaskiner (D5/30) fra Saab-Scania's datadivisjon i Linköping, dataskjermer av typen «Alfaskop 3100» fra Stansaab og en stor «flyplassstavle» fra Autophon i Sveits. Tavlen viste endringer i spot-kursene (handel med leveranse om to dager) og hvordan de ulike valutaer beveget seg innenfor den såkalte «slangen». Termin-kursene kunne følges via meglernes dataskjermer. Dertil hadde jeg et nært samarbeide med Reuters telegrambyrå som nå begynte å distribuere våre valutakurser til bankers dataskjermer over hele verden. Denne distribusjon var helt automatisert.

Maskinenes primærminne kunne bli inntil 128 kilobytes stort, og vekten var 50 kg. Det tilhørende «skiveaggregatet» hadde en fast og en utbyttbar plate i kassett. Kapasiteten var 8,2 megabyte og vekten 140 kg. Programmene utviklet jeg fra en dataterminal i banken som var koblet til en D22-maskin hos Saab-Scania's datadivisjon i Oslo. Resultatet ble levert meg med bil neste dag i form av hullbånd med tilhørende datalister som hver gang fylte en stor papireske. Hullbåndet ble så lest inn i våre D5/30 maskiner. Operativsystemet ble lest inn på samme måte! Omkring 1977 ble maskinene utbyttet mot nyere D16-maskiner.

Behandlingen av ulike lands valutakurver ble nå en spesialitet. Via Reuter distribuerte systemet endringer i disse kurver fortløpende til en spesiell «Reuter-side», kun tilgjengelig for nasjonalbankene. De fleste kurvene (eller baskets) var konstruert som aritmetiske gjennomsnitt av et visst antall valutaer.

Den britiske valutakurven var imidlertid mer komplisert, den var definert som et geometrisk gjennomsnitt av ikke mindre enn 20 valutaer. Dette krevde potensregning, men i DIL-språket var det ikke definert noen slik instruksjon. Jeg måtte derfor sette meg inn i assembler-programmering og utvikle instruksjonen selv. Det hele så ut til å fungere bra, men etter at jeg hadde flyttet til Sverige fikk jeg urovekkende meldinger om at systemet sluttet å fungere fra tid til annen. Jeg reiste til Oslo, men da fungerte alt vel. Kort tid senere oppsto problemene igjen og årsaken kom snart «i dagen». Da jeg var i Oslo var samtidig vår hovedmegler for engelske pund på ferie i England, og andre hadde ansvar for oppdatering av pundets spot-kurs. Dette forekom derfor langt mindre frekvent. Problemet viste seg å være at min assemblerinstruksjon krevde for langt behandlingstid. Etter at jeg hadde delt opp instruksjonen i tre komponenter, hvorav kun en ble eksekvert hver gang mitt program fikk kontrollen, fungerte alt normalt igjen. Og det selv om min venn Jonathan ikke var på ferie! Slik jeg forsto det satt Bank of England stor pris på vår service!

En liten diskresjon: Det er nå (år 2018) 40 år siden det hendte, så det må vel være preskribert. I desember 1978 fikk jeg en telefon på mitt kontor om å møte en representant for Norges Bank utenfor banken etter arbeidstid. Jeg skulle ikke fortelle noen om dette. Jeg ble bedt hjem til vedkommende privat for en middag, og han fortalte meg da at Norges Bank skulle innføre en valutakurv fra neste virkedag. Vår oppgave denne kveld var å definere innholdet i denne. Og ganske riktig, på nyhetene i radio samme kveld ble dette annonsert. For meg var problemet at man ikke publiserte hvilke valutaer som inngikk og deres vekt tall, så bankene arbeidet i blinde den nærmeste tiden. Og der satt jeg og visste alt! Jeg klarte å holde masken og ga Norges Bank

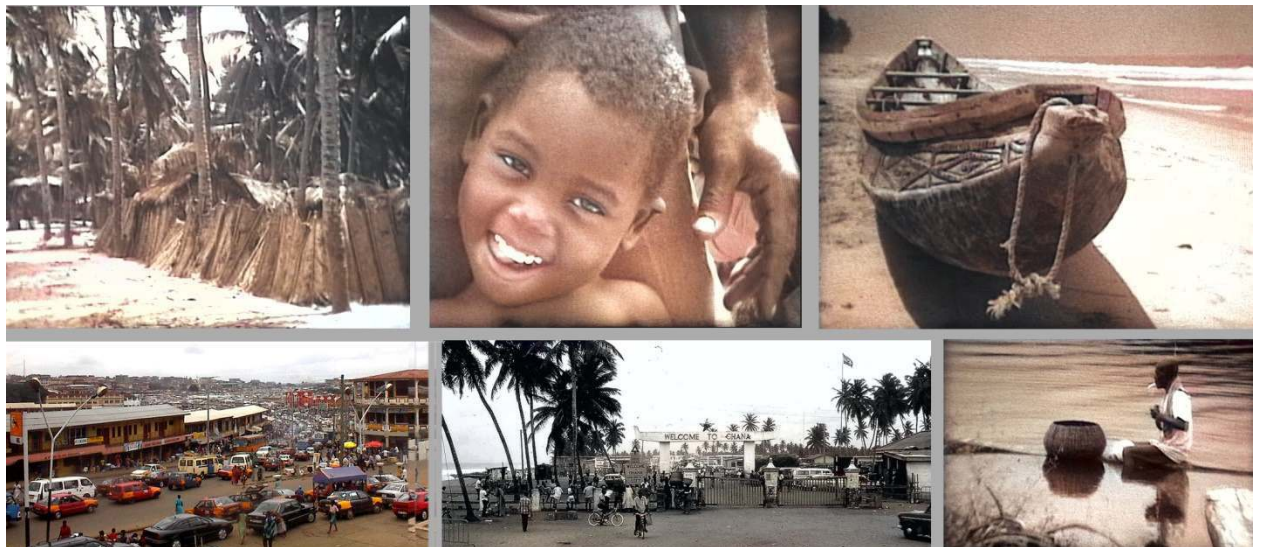
løpende informasjon om utviklingen i valutakurven. Til hjelp hadde jeg en dataskjerm på mitt kontor koblet til valutaavdelingen. For at dette ikke skulle synes for andre benyttet jeg meg av den kinesiske valuta «Rimimbi», som ingen visste at jeg hadde lagt inn i systemet. I denne la jeg den norske valutakurven og oppdaterte kursen på norske kroner løpende.

Også valutaavdelingens «Back-Office» ble automatisert. Dette innebar at alle bekreftelser, betalingsordre, adviseringer og kontoreguleringer ble behandlet via dataterminaler av samme type som i megleravdelingen. Bokføring av transaksjonene ble også automatisert.

Sammen med representanter for de øvrige IDA-bankene skulle jeg gi et grunnlag for valg av bankterminaler, dvs. de maskiner som skulle avhjelpe kassahåndteringen i bankenes kontorer. Vi skulle velge mellom utstyr fra amerikanske Burroughs Corporation, Philips i Stockholm, Data-Saab i Linköping og tyske Nixdorf i Paderborn. Det var en stor ordre, i alt dreide det seg om omkring 500 terminaler. I.B.M som leverte hovedmaskinen var nok overrasket over at denne kun representerte 30% av investeringen, mens terminalene utgjorde 50% og «Front-End»-maskinen fra Collins 20%. Burroughs tilbød utstyr som krevde at kassøren stod ved kassen, så de falt ut først. Vi besøkte de tre andre leverandørene for å få mer informasjon om utstyret. Til min overraskelse vant Philips kontrakten. De hadde imidlertid lovet at terminalene kun krevde 8K (8.000) bytes minne. Vi må huske at dataminne var dyrt den gang. Ved et besøk i Stockholm kunne vi påvise at operativsystemet alene krevde dette og at de samlet minst krevde 16, og mer trolig 24K bytes. Dette førte til at Philips fikk by på 8K bytes minne pr. maskin uten omkostning for oss!

Jeg utviklet også bankens egen «SID» (Swift Interface Device), også på en D5/30-maskin. Den arbeidet som en mottager og avsender av overførsler til og fra SWIFT, bankenes nye internasjonale betalingsnettverk. I stedet for de standardiserte kryptiske tekster andre banker måtte arbeide med, transformerte denne SID informasjonen til blanketter lik de man var vant til å arbeide med tidligere.

Det viktigste argumentet for å velge Saab-Scania's «minidatorer» til disse oppgaver var at de hadde utviklet et meget kraftfullt intepreterende språk, «Datsaab Interpretative Language» eller DIL. Den plass man hadde til disposisjon for programmer i maskinen var meget begrenset den gang. Et kompilerende språk skulle ta mye mer plass, noe som jo også hadde vist seg da de maskiner som ble innkjøpt for bankenes terminalsystemer ikke fikk plass til våre programmer innenfor den størrelse som ble tilbudt av leverandøren.

Øverst: Fra en fiskelandsby utenfor Accra. Nede fra venstre: Markedet i Kumasi, grensen mot Togo og fisker i en vulkansjø.

I 1978 var jeg 3 uker i Ghanas hovedstad Accra som rådgiver. Bank of Ghana var interessert i hvordan vi i banken fulgte bevegelsene i den valutakurv Norges Bank hadde innført. Planen var å innføre en lignende valutakurv i Ghana, som på denne tid hadde en valuta knyttet til dollar med en helt urealistisk høy valutakurs. Denne kunstige valutakurs ble misbrukt av landets overklasse. Kakao, som var deres viktigste eksportvare, ble smuglet ut via nabolandene, hvor man fikk betaling i internasjonal valuta. Disse midler ble så brukt til import av kapitalvarer som - takket være valutakursen - ble meget billige! Folk flest måtte dekke sine behov på svartebørsen. Om man lot markedet bestemme verdien av deres valuta, ville dette misbruk ikke kunne finne sted. Jeg tror ikke de hadde behov for mine råd, men at disse muligens var et påskudd for å endre systemet, hvilket også fant sted kort tid etter mitt besøk.

Ved et besøk i Kumasi i den nordre delen av Ghana hadde jeg en noe spesiell opplevelse. Vi satt og småpratet på hotellet da jeg ble bedt om å komme ut på fortauet. Der sto en høyreist mann i vakker drakt og ønsket meg velkommen til Komasi, antagelig en lokal chief. Han ville takke meg for at jeg hadde kommet for å forsøke å hjelpe landet ut av den økonomiske krisen. Jeg følte meg ganske liten!

Visum til Ghana i 1978 (samt derfra til Togo og tilbake fra Togo til Ghana) og et visum til U.S.A i 1971 for flere besøk i et ubegrenset tidsrom!

Før besøket i Ghana måtte jeg ha et visum som ble utstedt ved den ghanesiske ambassaden i København. Mens jeg var i Ghana tok mine kontakter i banken meg med til Togo en weekend, noe som nok også var i egen interesse. Det var stor knapphet på varer i Ghana på den tiden, butikkene var tomme og det meste måtte kjøpes på svartebørs. For besøket i Togo måtte jeg også ha visum, og et nytt for å komme tilbake til Ghana. Grensen var strengt bevoktet.

Før min reise til U.S.A i 1971 var det også nødvendig å skaffe visum. Jeg fikk utstedt et visum for «multiple» besøk i U.S.A i et ubegrenset tidsrom på den amerikanske ambassaden i Oslo. Jeg lurer på om mitt evigvarende visum fortsatt er gyldig?

Fra jubileumsboken «En storbank i blandingsøkonomien - Den norske Creditbank 1957 - 1982».

Utdrag - side 180-181:

I 1969 ble bankens hovedbok lagt om til EDB. Dette var noe av et pionerarbeid utført i det vesentlige av sosialøkonomen Tore Nygaard. Det ble gjort på IDA, men spesielt for DnC. Systemet ble senere solgt til de andre storbankene. Dette medførte at man fra nå av fikk daglige utskrifter av hovedbalansen, mens man tidligere hadde måttet nøye seg med månedsbalanser og ukentlige oppgaver for en del viktige poster. (Dagsoppgaver bare for kasseholdning.)

Dette representerte et virkelig gjennombrudd for budsjettarbeidet i banken. Det ga for det første bedre og langt hurtigere informasjon om utviklingen, og man fikk f.eks. vesentlig bedre forutsetninger for å bedømme ukevariasjoner og sesongsvingninger. På grunnlag av dagsbalanser ble det mulig å gjennomføre langt mer pålitelige beregninger av gjennomsnittsbalanser på uke- og månedsbasis, samt endringer i disse. Med dette som utgangspunkt kunne økonomiavdelingen lage prognoser og budsjetter for utviklingen i løpet av året fordelt på enkelte poster, og dette åpnet igjen veien for et virkelig resultatbudsjett. Dagsbalansene ga i neste omgang bedre muligheter til fortløpende likviditetsstyring og også sammenligning av budsjett og regnskap og dermed bedre kontroll.

[For egen del kan jeg vel tilføye at det samtidig ble innført månedlig bokføring av bankens utgifts- og inntektsrenter. Tidligere ble disse poster først bokført i forbindelse med at rentene ble betalt, dvs. en form for kontantregnskap. De tidligere månedsvise beregninger av renter ble som følge av at de nå ble bokført, underlagt revisjonens kontroll.]

Utdrag - side 220-221:

Gjennom hele 70-tallet har det vært en nesten sammenhengende uro på valutamarkedet med de- og revalueringer innenfor forgjeves forsøk på stabiliseringer. Mest seiglivet var den såkalte «valutaslangen» i regi av Fellesmarkedet. Som søkerland til Fellesmarkedet kom Norge med i denne «slangen» inntil vi i desember 1978 gikk ut og laget vår egen «valutakurv». I mars 1979 ble også restene av «slangen», som da var redusert til 5 valutaer, erstattet av det såkalte EMS-systemet som ennå eksisterer [1982]. Deltagerne her er EF-landene med unntagelse av Storbritania.

Alle disse skiftende valutasytemer med blokkdannelse av valutasytemer med begrensede svingemarginer la sterkt bestag på meglernes regneferdigheter. I DnC fikk meglerne på et meget tidlig tidspunkt elektronisk hjelp til sine beregninger. Utviklingssjef Tore Nygaard laget et datasystem som på den tiden var det eneste i sitt slag. For å ta hånd om det stadig økende antall forretninger, ble rutinene også lagt inn på datasystemet.

Fra en jubileumsbok til IDA's 25 år jubileum skrevet av min mangeårige sjef og mentor, Oddvar Svendsen, utgitt 1988, side 100:

Bankenes dataanlegg.

IDA's maskinutvidelser må ses i sammenheng med oppbygging av egen databehandling i IDA-bankene.

Allerede i begynnelsen av 70-årene begynte DnC installeringen av egne datamaskiner for å ta hånd om den økende virksomhet i valutahandelen. Man anskaffet etterhånden to SAAB maskiner. Programmene ble utviklet vha. egen ekspertise. I realiteten var det en person, Tore Nygaard, som var en av «pionerene» fra starten av IDA-samarbeidet, som laget valutasytemene for DnC. Etter hvert kom de to andre sameiebankene med anlegg som også var anskaffet med tanke på valutahandel.

Fra boken «**Banken som ble ranet forskriftsmessig! - Med DnC i vekst, jobbetid og krise**» av Axel Dammann, tidligere banksjef og viseadministrerende direktør i DnC (1996)

Utdrag, side 93-96 om «DnC's styringssystem».

I 1950-årene hadde hullkort-teknikken hjulpet banken til å mestre et stort volum av kundetransaksjoner. DnC var en bank for de store kundegruppene. I 1960-årene ble EDB-teknikken innført og kapasiteten steg kraftig. Da vi etablerte den felles datasentralen, IDA, med Bergens Privatbank og Kreditkassen viste det seg at vi hadde nesten like stort transaksjonsvolum som de to andre bankene tilsammen. Nå gjaldt det å ta denne nye teknikken i bruk, ikke bare som arbeidshest, men som styringsverktøy. Utviklingen av de tekniske hjelpemidlene hjalp oss meget med å få bedre oversikt over driftsresultatene.

I banken arbeidet det en ung mann som het Tore Nygaard. Han tok sosialøkonomisk embetseksamen ved siden av sitt arbeid i Valutaavdelingen, og var et kvikt hode. En dag kom han for å diskutere emne for sin hovedoppgave, og jeg skisserte behovet for en modell som kunne hjelpe oss til å holde kontroll med likviditetsutviklingen. Dette satte han igang med, og etter et halvt års tid forelå et resultat.

Nå skortet det jo på tall å sette inn i denne modellen, og det dannet utgangspunkt for neste etappe, Vi spurte oss selv om det ikke skulle gå an å legge hele driftsregnskapet over på EDB. Tore Nygaard tente straks på problemstillingen, og etter tre dager kom han tilbake med en slags modell-tegning som viste prinsippene for løsningen. Det var ifølge ham meget enkelt. Vi kunne bare sette i gang.

*- Ja, men nå må vi jo først og fremst også høre hva revisjonssjefen har å si til dette, sa jeg.
- Jeg har allerede vist det til revisjonssjef Espeland, svarte Nygaard, og han synes det ser helt greit ut.*

Ganske snart var prosjektet i full gang. Under Nygaards ledelse og ved hjelp av 3-4 personer til ble hele kontomassen på 5-6000 konti systematisert og programmert inn i et nytt system, logisk gjennomtenkt for å oppfylle alle lovbestemte krav og mere til. Og etter snaut ett års arbeid var det ferdig.

Nå synes vi at vi kunne koste på oss en tur til London for å se på tilsvarende systemer der. Nygaard og jeg dro iveri. Nygaard satte store øyne da vi kom inn i National Westminster's datasal, hvor det sto 10-15 slike maskiner som den store maskinen IDA hadde én av som sin hovedmaskin [maskiner for å lese og sortere sjekker, min anm.]. Her hos Nat West sto de bare og kjørte sjekker og andre arbeidstransaksjoner døgnet rundt.

- De er bare arbeidshester! utbrøt Nygaard.

Men driftsregnskap innlagt på EDB, nei det hadde de ikke. Vi fant ingen som hadde det. Hjemme ble det snart spørsmål om hva vi skulle gjøre når de andre IDA-bankene etterhvert også ville skaffe seg et slikt system. Etter litt diskusjon ble vi enig om at det var like godt å selge det til dem. Vi måtte jo i det lange løp være tjent med å ha et standardisert system. Programmet ble solgt til de andre for 400.000 kroner. Det var vel første gang at hovedbokholderiet hadde tjent penger, og vår selvtilfredshet var nokså stor. I disse årene, og senere også var det jo så ofte snakk om hvorledes den moderne teknikken ville gjøre arbeidskraften overflødig. Teknologisk ledighet ble det kalt. I DnC's hovedbokholderi arbeidet det før dette sier og skriver to menn, hovedbokholderen og hans nestkommanderende. De hadde ingen assistent til å summere tall for seg, og ingen sekretær til å skrive ut de ukes- og månedoppgaver som er omtalt overfor. Dette var i landets største børsnoteerte aksjeselskap.

Med ny teknikk ble det en annen dans. Selve avdelingen økte med flere personer, men viktigere var det at all denne nye informasjonen gav grunnlag for en økonomiavdeling som kunne ta materialet i bruk til en mer effektiv styring av banken. Det var en slående illustrasjon av at den nye teknikkens viktigste funksjon ikke var å erstatte arbeidskraft, men å produsere en mengde ny informasjon, som fordret analyse og handling hvis den skulle ha noen verdi. Etter få år var antall mennesker som arbeidet med dette øket til det mangedobbelte. Etter noen år fant jeg ut at den eneste måten å budsjettstyre en slik økonomiavdeling på var å si kort og brutalt:

- Dere får ikke bli flere enn åtte. Gjør det viktigste, og la resten være.

Beslutningen om å selge regnskapsprogrammet til konkurrentene bygget på en enkel filosofi: I bedriftslivet, liksom i idretten hender det aldri at en av deltagerne avanserer lengre og lengre fra de andre. Hele fellet kommer med. Og så gjelder det å holde et forsprang. Vi gikk derfor videre med å konstruere et spesielt styringsverktøy, som vi ville ha for oss selv, en Dagsbalanse. Denne skulle holde oss bokstavelig talt ajour med utviklingen i alle balanseposter, og i vår situasjon med hensyn til de stadig varierende likviditets- og utlånspolitiske krav, og med vår valutaposisjon. Dette krevet til å begynne med en del ekstra informasjonsinnhenting, men snart hadde vi også dette klart. Utenlandssjefen, banksjef Finn V. Borgersen tok Dagsbalansen med seg på sine besøk i utlandet, men også han kom hjem med beskjeden om at dette var det ingen som hadde.

Tore Nygaard kom nå tilbake til Valutaavdelingen og gikk løs på å bygge ut det systemet som måtte til for at banken skulle kunne håndtere det etter hvert voldsomt stigende transaksjonsvolumet der. Det vil si, det systemet han laget, var vel forutsetningen for veksten i transaksjonsvolumet. Snart var også valutahandels-rommet et show-room for gjester fra inn- og utland. Valutasjefen, Bjarne Kvigstad, som hadde hovedæren for denne virksomhetens vekst og gode lønnsomhet, hadde blandede følelser overfor denne demonstrasjonsvirksomheten. Ideer smitter og marginene blir mindre. På et stadium tidlig i 1980-årene er det ikke sikkert at inntektene forsvarte det svære kostnadsvolumet som var opparbeidet, selv om bruttoinntekten var aldri så imponerende.

I Linköping fra 1980.

I 1980 sluttet jeg i banken og flyttet til Linköping i Sverige hvor jeg hadde truffet Marianne.

T.v.: Vårt herlige, gamle hus i Valla. T.h.: Svein-Harald og Stella nede ved og i Åsunden, antagelig sommeren 1984. Svein-Harald hadde nettopp lært å svømme, og ville så gjerne låne bilringen Stella satt i. Hun ville at han skulle svømme ut for å hente den, men han nølte. Da sa Stella de bevingede ord: «Kom när det passar, för jag sitter inte i sjön!»

Vi tilbrakte somrene i Valla nær Åsunden i Rimforsa. Her hadde Marianne og hennes «mostrar» siden tidlig 70-tall leid en etasje i ett hus hos den tidligere kjøpmannen i Valla. Senere flyttet Marianne, Stella og jeg inn i et 150 år gammelt hus i to etasjer på samme tomt. Her hadde vi god plass, og barna i Norge med respektive og barnebarn kom ofte på besøk.

Valla var en gammel svensk «by», som ofte ble vist skolebarn for at de skulle se hvordan en slik så ut før i tiden. Som naboer hadde vi en møller på oversiden, en bondegård ved siden og en nedlagt brannstasjon «over veien», omgjort til skomakerverksted. Vi hadde også den nye landhandleren som nabo, noe som var meget populært blandt barnebarna fra Norge!

Åsunden lå ca. 3 km bort ved slutten av en vakker skigardsvei. Her var det fint å bade og her hadde vi om sommeren vår innkjøpte kano. Den ga oss mange fine turer på Åsunden, men også via Skedevi-kanalen inn i Emmern og via Kinda kanal ut i og rundt Järnlunden.

En liten historie: Etter alle vår padleturer på disse vannene kjente jeg jo terrenget ganske godt. En gang jeg fløy hjem til Linköping fra København, var det lenge skyet, men litt før landing klarnet det og jeg hørte to pasasjerer i setene bak meg diskutere hvor de kunne være. Jeg kunne ikke dy meg, men tok kontakt og sa på så tydelig norsk som mulig: «Ser dere ikke hvor vi er? Der nede er jo Åsunden, der borte er Emmern, og her kommer Järnlunden frem». Etter landing tok de kontakt og sa at «den satt godt!»

Med «M/S Kind» reiste vi sammen med «mostrarna» hele veien ned Kinda kanal fra Rimforsa til Linköping og hadde også en kveldstur rundt Emmern. Dette satt de «gamle damer» stor pris på!

Vi beholdt dette herlige stedet ut 1993, da vi samme vår hadde kjøpt vår havekoloni i Valla koloniområde i Linköping.

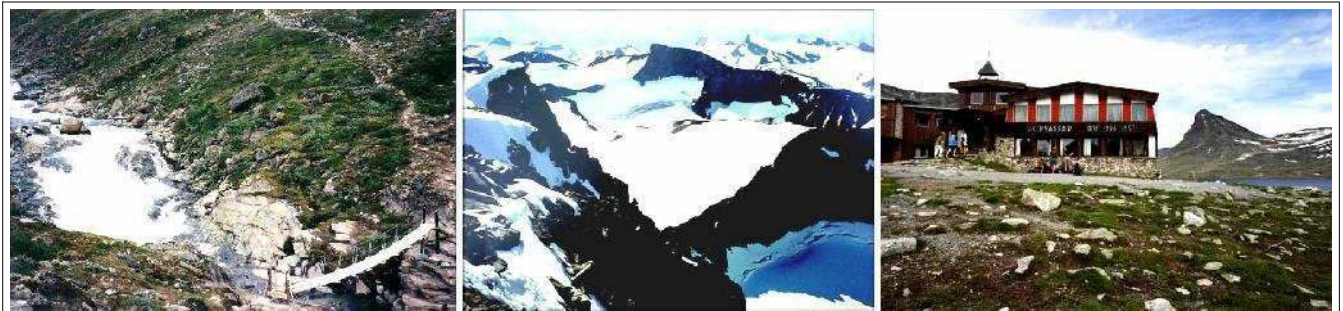
Vi tilbrakte i noen år våre vinterferier i Bruksvallarna i Herjedalen. Her var det et flott skiterreng med mange muligheter til turvariasjoner. Via et gjennomtenkt bussrutesystem kunne vi velge ulike utgangspunkter for start og avslutning av turene. Samtidig ga Ramundberget Stella og vår venninde, Kerstin, mulighet til å dyrke deres interesse av «utforsåkning».

På avstand kan Rondane gi inntrykk av å være et «mykt» fjellområde, men når man kommer inn i fjellheimen møter man et vildt fjellområde med dype botner.

Vår interesse for fjellet ble utvidet til sommervandring i den norske fjellheimen. Vår første vandring fra hytte til hytte i 1980 startet på øvre Dørålseter i Rondane. Her fikk Marianne for første gang smake rømme, noe som falt i god jord. Det er tre setre her, og hvilken av disse som var best var et heftig diskusjonstema når man møtte folk i fjellet. Første dag gikk vi til Rondvassbu, og vi fortsatte neste dag i kraftig regn til Bjørnholia. Der ble vi i to dager og gikk turer i området, bl. a. opp mot toppen av Digerronden på 2114 m.o.h. Vi fortsatte så tilbake til utgangspunktet Dørålseter, hvor vi hadde vår bil parkert.

Året etter reiste vi til Brekkeseter øverst i seterområdet Høvringen, også i Rondane. På veien kjøpte vi inn våre fjellstøvler på Lillehammer, og nå skulle disse gås inn. Det var ganske vondt noen dager, men plutselig lettet det, og det kjentes nesten som å gå på luft.

Den gamle brua over Blåtjørnåi ovenfor Russvann mellom Memrubu og Glitterheim - Utsikt fra Galdhøpiggen - Leirvassbu med Kyrkja i bakgrunnen.

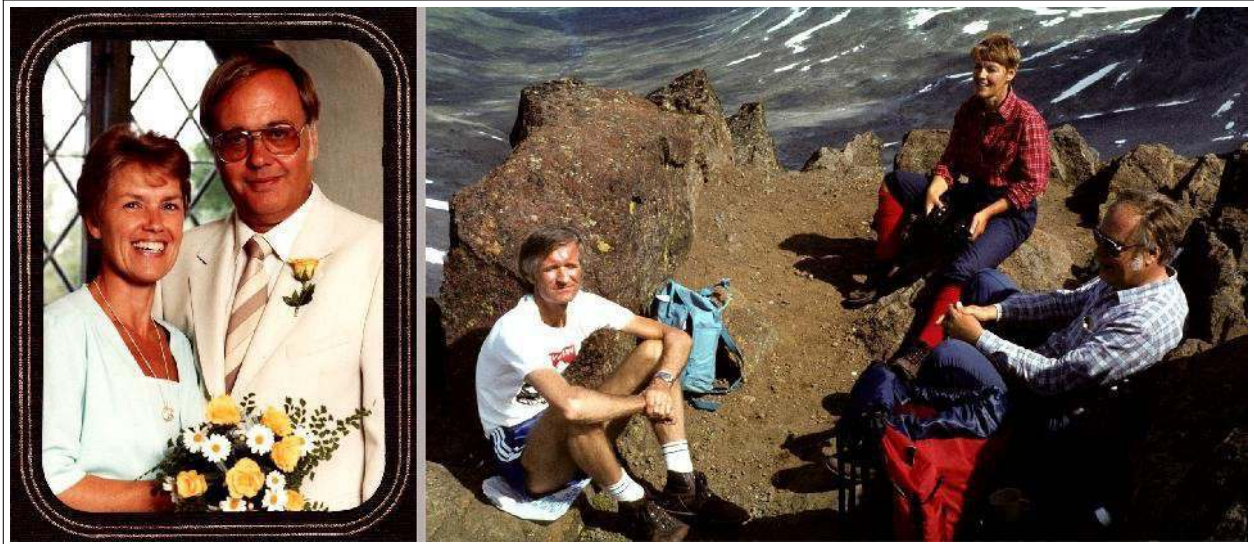
I 1982 var det så dags for en vandring i Jotunheimen. Vi kjørte til Gjendesheim og tok neste dag båten inn Gjende forbi Besseggen til Memrubu. Turen første dag gikk opp til Glitterheim, hvor vi skulle passere en bru over et fossende juv. Når Oddvar og jeg gikk her i 1964 virket den å være ganske gammel. Vi var spent på hvordan den nye brua så ut, men til vår forskrekkelse var det den samme gode, gamle brua! Vel over på den andre siden møtte vi et par med en stor hund. Deres overraskelse var stor når de ble tvunget til å bære hunden over brua.

Fra Glitterheim gikk vi rundt Glittertind til Spiterstulen, og traff på vildren på veien. Nedstigningen ble ganske besværlig i kraftig regn som hadde gjort stien om til leirvelling. Vel nede - våte som katter - gikk vi inn i den nye flotte vestibylen bygd etter brannen i 1978. Eieren selv tok imot, så litt eiendommelig på oss, og tok oss så med oppover i lia. Vi ble vist inn i et eldre hus, og tenkte at alt skulle bli bra bare vi kom under tak. Han så ganske fornøyd ut da han åpnet døren til det rene luksusboende med teppe på gulvet, bad og allt som tenkes kunne!

Neste dag skulle vi bestige Galdhøpiggen, men bare noen hundre meter fra «Keilhaus topp» fikk Marianne nok, da hun noe tidligere hadde møtt en dame som var på vei ned, helt vettskremt. Men vi fikk en fin tur i alle fall.

Vi fortsatte så opp Visdalen, forbi Kyrkja, og ned til Leirvassbu. På bandet her fikk trolig Marianne solstikk, så det gjaldt å få noe på hodet og ta det med ro ned til hotellet. Her traff vi min gamle arbeidskamerat, Odd Birger Nilsen, som vi senere nesten hvert år frem til 1993 skulle være sammen med på Leirvassbu.

Turen ble avsluttet med en lengre strekning fra Leirvassbu ned til Gjendebu. Nesten nede forstuet Marianne foten. Jeg fikk gå ned med min sekk først og skaffe oss rom, før jeg gikk opp igjen og hentet Marianne og hennes sekk. Jeg hadde med meg en kald pilsner til trøst, og den smakte nok godt.

*Vi giftet oss 23. juli 1983 i vielsesrommet på Gyllene Uttern nær Visingsö ved Vättern.
Vår bryllupsreise gikk til Leirvassbu i Jotunheimen. Passende nok gikk en av vår
dagsturer til toppen av Kyrkja - 2032 m.o.h. - sammen med vår gode venn, Odd Birger
Nilsen.*

Vi giftet oss 23.07.1983. Bryllupsreisen gikk tilbake til Jotunheimen og Leirvassbu. Sammen med Birger besteg vi «Kyrkja», noe som vel var ganske passende på en slik reise. Vi fant turen opp ganske «luftig», men med Birgers dyktige ledelse ble det en stor opplevelse. Været var fantastisk og vi kunne se «over 7 blåner» i alle retninger. En klatrer kom opp mens vi var der, og da han stakk hodet over kanten spurte Birger: «Skal det være et glass cognac?» Det var fint han kom, for han tok noen flotte bilder av oss.

I DNT årbok 1874 skrev Emanuel Mohn om Kirken:

... Så tilgjengelig som den er for synet, så aristokratisk og utilgjengelig er den for nærmere omgang. Over Kirkens urer og glatte vegge har ingen dristet sig til at klyve op, ingen menneskelig fod har stået på Kirkens top, og der vil vel heller ingen komme og stå der ...

*Her deltar vår dansegruppe i 12-timmars dans i Bankekind utenfor Linköping.
Danebanen, som ble provisorisk oppbygd, lå vakkert til i en lysning ved Svinstadsjön.*

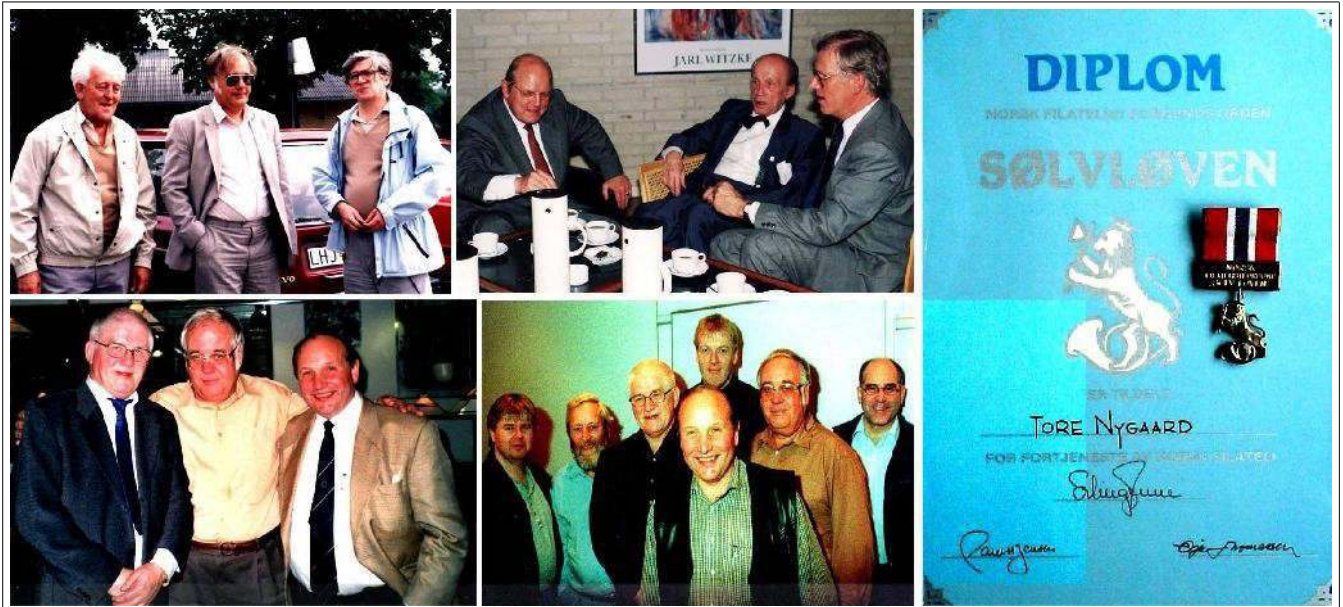
Marianne og jeg kom tidlig med i «Folkungagildet» hvor vi danset gammeldans helt frem til midten av 90-tallet. Da begynte problemene med Mariannes hofter å gjøre seg gjeldende, og den første ble operert i desember 1996.

Samtidig som jeg i sin tid gikk i realskolen begynte jeg og andre fra min klasse i danseskolen til «Bårdar Danseskole» i Oslo. Her fikk vi lære oss grunnene i standarddansene. Imidlertid, når jeg skulle «gå for presten» før min konfirmasjon, bestemte min mor at det ikke passet seg å kombinere dette med dans! Det problematiske var at nettopp i denne terminen kom «swing»-dansen til danseskolen. Så når konfirmasjonen var vel overstått, hadde «toget gått».

Ganske ubehjelpelig forsøkte jeg å danse «bugg» med Marianne en kveld vi var på Cupolen i Linköping. Det gikk ikke bedre enn at jeg mistet grepet om henne, og hun fór nesten over et par bord i nærheten! Det ble altså nødvendig å lære denne dansen, og vi begynte begge på en bugg-kurs i Folkungagildets regi. Senere deltok jeg også i en «Jitterbug»-gruppe, noe jeg syntes ga langt mer dansefølelse en bugg-dansene.

Som barn samlet jeg frimerker, lik så mange andre. Det var ikke så lett å få tak i merker, når familiens egne loft ikke inneholdt noen «gullgruve». Det ble til å oppsøke bedrifter for å spørre om lov til å klippe deres konvolutter. Spesielt spennende var «Den norske Amerikalinje» med mange konvolutter fra hele verden.

Marianne kjente Tage Nilson som skrev om frimerker i vår avis «Corren», og via Tage kom jeg med i «Linköpings Filatelistförening». Etter hvert ble min interesse konsentrert omkring de tidligere norske frimerkeutgavene med posthornmotiv, spesielt de som ble utgitt av «Centraltrykkeriet» i perioden 1885-96. En grunn var at jeg ved et besøk i en lokal frimerkeforretning kom over et eldre norsk 10-øres posthornmerke med uregelmessig ramme og en farge som sterkt avvok fra hva jeg hadde sett tidligere. Av en kollega fikk jeg så låne «Håndbok over Norges frimerker» i to bind som ble utgitt av Norsk Filatelistforbund i 1963. Etter kort tid hadde jeg «slitt ut» bøkene og fikk lov til å kjøpe dem.

Oppe t.v.: Sammen med Herbert Hedman og Uno Elofsson. Oppe t.h.: Svend Wiegand Hansen, Frantz C. Moldenhauer jr. og Jon Kvistedal. Nede t.v.: Sammen med Uno Elofsson og Nils Estenstad. Nede t.h.: Fra et møte i Håndbokscommitén i København under verdensutstillingen «Hafnia 01» i oktober 2001 med Geir Flatheim, Bent Sørensen, Uno Elofsson, Nils Estenstad, Bjørn Erik Rasmussen (bak Nils), Tore Nygaard og Tore Berg. Helt til høyre «Sølvløven»'s diplom og medalje.

I forbindelse med en arbeidsreise til Oslo i 1984 fikk jeg delta på et møte i Sandefjord avholdt av en gruppe som diskuterte mulighetene for å gi ut en ny utgave av håndbøkene. Mange var ikke spesielt fornøyd med den tidligere utgaven, som man mente hadde blitt sterkt beskåret og styrt av økonomi og tidsfrister. Den informelle lederen av gruppen var den kjente filatelisten Frantz C. Moldenhauer jr. som snart ble en meget nær venn. Her traff jeg også for første gang Herbert Hedman fra Luleå og Arne Tørud fra Toten, også gode venner som alle nå har gått bort.

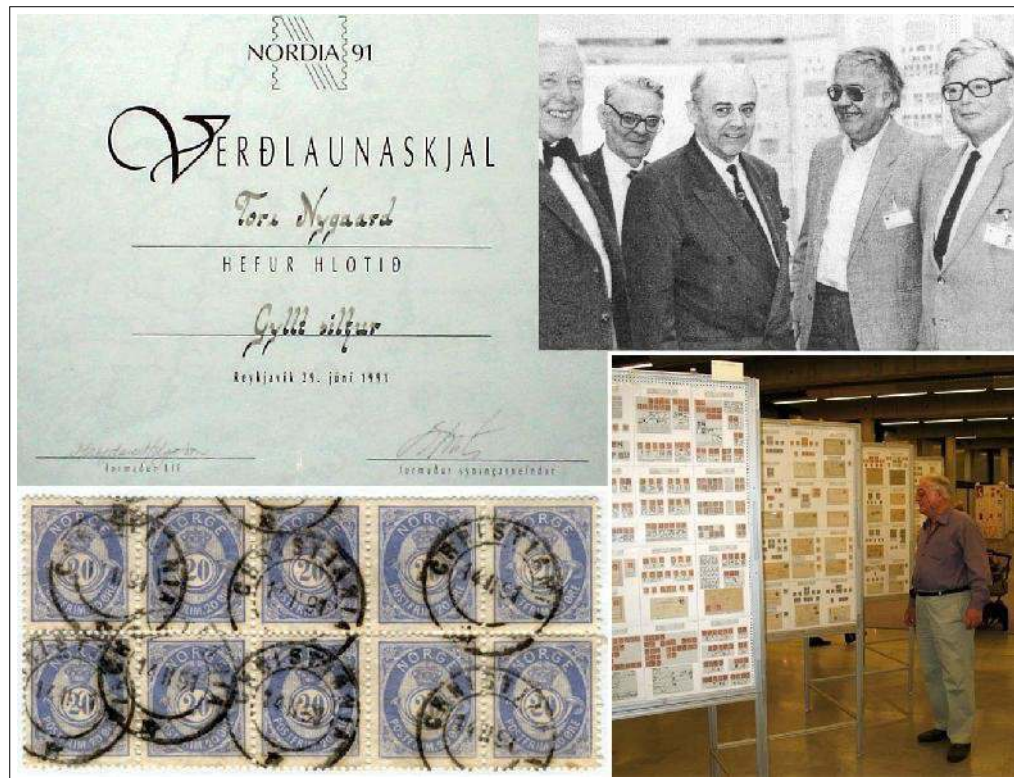
Forbundet bestemte året etter at et antall arbeidsgrupper under Frantz's ledelse skulle ta frem nye håndbøker. Etter at Frantz gikk bort i 1999 overtok Erling Aune som redaktør. Selv kom jeg med i gruppen som for «Centraltrykkeriets produksjon» skulle gi ut tilsammen 10 bøker. Min første arbeidsoppgave ble å ta ansvaret for bind VII. De merker som inngikk i dette bind ble utgitt i terminen 1892/93. Jeg skrev innledningen og kapitlene om 1 øre, plate II og 10 øre, plate VIII.

Det første bindet ble utgitt i 1986 og behandlet «Trykningsforløp og forbruk av papir og kartong», et viktig bakgrunnsmateriale for de øvrige bind i serien. Ansvarlig for boken var Bent Sørensen fra Danmark, og besto stort sett av tabeller over 240 sider. Selv «satt» jeg boken på min PC i «ErgoOrd», en ordbehandler utviklet hos oss på «Ericsson Information Systems», og sammen med Bent leste vi ganske mye korrektur før arbeidet var klart. Trykningen ble foretatt ved direkte å kopiere utskrifter fra «ErgoOrd», noe som sparte mye arbeide sammenlignet med andre bind.

Mitt bind VII ble fremstilt på tradisjonell måte og utgitt i 1992. Etter at boken var klar i manuskript, ble den skrevet om etter en trykkeristandard og etterfølgende «pasting». Så korrekturlesning, ny omskrivning, pasting og korrektur igjen. Dette var en ganske omfattende og tungvint prosedyre.

Senere har mulighetene til forenklinger kommet fort. Jeg fikk ansvaret for bind IIIa som omfattet merker utgitt i 1885/86, hvor jeg selv behandlet 10 øre plate I. Nå kunne jeg se til at vi selv skrev alt materiale i «Microsoft Word» med klisjétegninger, innholdsfortegnelse og sidenummerering. Fra dette Word-dokumentet ble det ved hjelp av «Adobe Acrobat» produsert en PDF-fil som kunne leveres ferdig direkte til trykkeriet. Bindet ble utgitt i 2005.

Under filateliutstillingen NORDIA95 i Malmö ble jeg av «Norsk Filateliforbund» tildelt deres orden «Sølvløven», en utmerkelse jeg satt stor pris på!

Oppe t.v.: «Gyllt silfur» på Island i 1991. Oppe t.h.: I fint selskap på den nordiske frimerkeutstillingen «Nordia 93» i Helsingfors. Fra en artikkel av Karl-Erik Stenberg: «På mitt sätt sett» i *Filatelisten* nr. 5 1993. Tekst under bildet: «En kvintett välkända filatelister. Fr v Jacobus Sundman, Karl-Erik Stenberg, Göran Nykvist, Tore Nygaard och Paul H Jensen». Nede t.v.: Den 10-blokk jeg «fant» i en gammel frimerkebunt. Nede t.h.: Med min samling på utstillingen Oslo 2005.

Tidlig under arbeidet med håndbøkene foreslo Frantz at jeg skulle bygge opp min egen samling slik at den kunne stilles ut på en frimerkeutstilling. Han mente at vi burde vise andre våre egne samlinger når vi skulle være ansvarlige for forbundets håndbøker. Jeg tror nok dette skulle ha blitt ganske vanskelig uten god hjelp av Frantz med å bygge opp samlingen.

Men det er klart, litt flaks skal man også ha. Jeg fulgte Marianne til et møte hun skulle ha i Stockholm, og besøkte da noen frimerkeforretninger. I en av disse ble jeg tilbudt en «bunt» gamle frimerker. Denne besto av 100 20-øres merker buntet sammen med sytråd, og som så ut til å ha vært urørt i mange år. Og ganske riktig, på hotellrommet viste det seg at den inneholdt en perfekt 10-blokk (NK54, plate II), den største enhet som er funnet, og en 9-blokk (NK54, plate III), noe skadet, men også en av de største. Senere, på vårt landsted i Valla, forsøkte jeg å pusle sammen flere merker etter deres stempeldato, og når jeg hadde funnet 7 som passet sammen, gikk jeg inn, for ikke å miste noen merker ned i gresset. Det viste seg at det tilsammen var 14 merker (NK54 III) som tilhørte samme enhet. Min rekonstruksjon ble senere kontrollert og attestert av Frantz, som også skrev om mitt funn i forbundets tidsskrift.

Jeg stilte ut min samling første gang på en nasjonal utstilling i Trondheim i 1987. Samlingen besto da av 6 rammer med tilsammen 96 ark med frimerker, portomerker og brevkort fra perioden 1885/86 - 1892/93. Samlingen fikk «Stor sølv». To år senere hadde jeg utvidet samlingen til 8 rammer med tilsammen 128 ark. Samlingen hadde nå navnet

«Centraltrykkeriets produksjon, budsjett-terminene 1885/86 - 1894/95».

På den nordiske utstillingen i Fredrikstad i 1989 fikk samlingen «Stor sølv» og en ærespris fra «Stavanger Filatelist-klubb» i form av en litografi med tittelen «Filatelisten».

Neste gang stilte jeg ut ved den nordiske utstillingen i Reykjavik i 1991, hvor samlingen ble belønnet med «Gyllt silfur» eller «Vermeil». Vi ville så gjerne ha reist til Island i forbindelse med utstillingen, men våget ikke. Jeg hadde blitt oppsagt fra mitt arbeide, og visste ikke om jeg skulle få et nytt arbeide, eller om jeg skulle bli arbeidsløs.

Samlingen fikk også «Vermeil» på de nordiske utstillingene NORDIA92 i Kristiansand og NORDIA93 i Helsingfors. På NORDIA95 i Malmö fikk samlingen «Stor sølv». Siste gang jeg stilte ut min samling var på den nasjonale utstillingen «Oslo 2005» på Lillestrøm. Den fikk nå «Stor vermeil». Her var det spesielt hyggelig å stille ut, da mine barn og barnebarn kom for å se samlingen.

Jeg solgte min samling høsten 2006 på auksjon hos Caspar Moldenhauer som har «Frimerkehuset» i Bergen. Vi kjente hverandre godt fra før, og hos Caspar fikk samlingen en flott presentasjon og behandling.

Bilder fra kolonien i 1995. Leif har begynt arbeidet med å rive den gamle boden som var alt for liten. Han satt så opp den nye, som vi har hatt mye glede av. Taket ble lagt en kveld i kraftig regnvær, så vi vekslet mellom utearbeide og mat med «godt drikke» innendørs! Dette var flere år før man bygde den nye veien på utsiden av vår koloni.

Våren 1993 kjøpte vi vår havekoloni i Valla koloniområde. Vi hadde fortsatt vårt landsted i Valla by i Rimforsa, og det kjentes som om vi alltid var på feil sted! Den sommeren fikk vi rydde ut på landstedet etter mange år, slik at vi - når sommeren var slutt - kunne si opp leieavtalen og konsentrere oss om vår nye havekoloni i Linköping.

I mai samme år sluttet jeg å røke, jeg hadde da vært storrøker i 25 år. Det var nok en befrielse for både Marianne og meg at jeg lyktes med dette!

Vi hadde besøk av Merete, Geir og Camilla den sommeren. Sammen gikk vi gjennom koloniområdet, og når vi kom frem til vår koloni gikk jeg inn på tomten og tittet gjennom vinduene. Merete ble aldeles forskrekket og forsvant bortover veien. Jeg tror aldri hun har tilgitt meg denne spøken, for noen år senere forsøkte hun det samme når de hadde kjøpt ny bil!

I 1996 var vi på besøk hos Meretes svigerforeldre i deres hytte ved Lysern. Det regnet kraftig en dag mens vi var der, og for å ha noe å gjøre, reiste jeg til biblioteket i Askim. Her kom jeg over en bokserie i tre bind som het «Bygdebok for Askim - Gårdshistorie». Jeg lånte bøkene, og fant her en hel del materiale om min egen slekt. Slekten forgreinte seg snart over til Eidsberg, hvor motsvarende gårdshistorie var tilgjengelig. Nå var jeg «solgt», og slektsforskning ble en viktig aktivitet for meg.

Jeg visste at mormor kom fra Tromsø, og en tidlig internett-liste inneholdt folketellingen fra 1900. Så her kunne jeg begynne å «nøste» på egen hånd.

Farmor ble en noe større nøtt å knekke. Takket være onkel Helge i København fikk jeg tak i de første trådene, men det er ikke enkelt å lete når København alene hadde omkring 60 menigheter! Jeg valgte i første omgang å engasjere en profesjonell slektsforsker i København, som på kort tid fant frem til utrolig mye om min slekt. Jeg tør ikke tenke på hva motsvarende hotellopphold skulle ha kostet meg om jeg hadde reist ned selv. Det er jo først i de senere år det har blitt mulig å arbeide med kirkebøker og andre kilder via internett. I nyere tid har jeg hatt et fruktbart med fjerne danske slektninger, dels bosatt i U.S.A., dels i Danmark.

Den store «hodepinen» var min morfar. Mor var født utenfor ekteskap, og hun ville ikke fortelle meg noe om hvem som var hennes far. Jeg visste at mor var født i Bergen, når hun var født og hva hennes mor het. Resolutt skrev jeg til Statsarkivet i Bergen og lurte på om de kunne hjelpe meg. Og om de kunne! Etter noen tid fikk jeg hjem en brun konvolutt, av den typen man helst ikke åpner. I denne lå utdrag av et døpsregister for kvinneklinikken i Bergen fra 1910. Av dette fremgikk det at hennes far var «Ugift Styrmand Julis Aas, S/S Kong Erik, Trondhjem», født i 1878. Og Merete som alltid hadde trodd at han var fra Portugal eller lignende. Hjelp med å komme videre fikk jeg av en profesjonell slektsforsker i Trondheim.

Etter hvert har jeg blitt mer selvstendig, men gårdshistorie-bøker og profesjonell assistanse i starten har vært til stor hjelp. Jeg forsøker imidlertid kritisk å granske mine kilder, og å gi referanser til hvor jeg har funnet opplysninger av interesse.

På senere tid har det også blitt mulig å hente frem opplysninger fra Riksarkivene på Internett i stadig større utstrekning. Dette har erstattet tidligere behov av å bestille mikrofilm og 32mm film. En utrolig utvikling over de siste 10 år! Besøk i Riksarkivet er imidlertid fortsatt nødvendige, da mye materiale ikke er digitalisert.

Jeg tok tidlig - så vidt jeg husker i begynnelsen av 1997 - frem mine egne nettsider, slik at jeg kunne distribuere det jeg hadde funnet om min slekt på Internett. Dette har vist seg å gi god og nyttig kontakt med andre slektsforskere. De første versjonene fikk jeg lagre på en server på min arbeidsplass, men fra juni 1998 måtte jeg skaffe et «hjem» til mine sider et annet sted. Etter en noe flakkende tilværelse, hvor adressen til mine slektsider måtte endres hver gang jeg byttet leverandør, har jeg nå min egen domene,

www.tore-nygaard.com,

så nå behøver jeg ikke bytte adressen til mine sider, selv om jeg i fremtiden skulle ville bytte leverandør.

Etter 10.06.1998 har jeg hatt 102.221 besøk på mine slektsider (01.09.2018)!

4 generasjoner: Merete, Casper, Ole Morten og Tore - Camilla - Marius - Fredrik og Andreas. - Leon og Marcus

Etter hvert har jeg fått 5 barnebarn.

- Det er Meretes Ole Morten, født i 1981, og Camilla, født i 1987,
- Kristins Marius, født i 1991, og
- Svein-Haralds Fredrik, født i 2002, og Andreas, født i 2005,
og foreløpig tre oldebarn,
- Ole Mortens Casper, født i 2002, og
- Camillas Leon, født i 2011 og Marcus, født 2015.

1994 Lofoten - 1998 Venezia - 1998 Mosel og Rhinen -> Rüdeseim.

I 1994 skulle vi besøke Svein-Harald som da studerte i Bodø. Vi reiste med de ganske nye X2000-togene til Stockholm, videre med fly til Kiruna, og med Malmbanen ned til Narvik. Herfra med en hurtiggående rutebåt ut til Svolvær i Lofoten, hvor vi gikk ombord i sørgående hurtigrute. Vi kom frem til Bodø i midnattssol. Hjem gikk reisen med buss tilbake til Narvik, ny buss langs den «Blå veien» til Kiruna og derfra samme vei hjem som vi kom.

Etter at Marianne ble hofteoperert i desember 1996, var det ikke lenger aktuelt med fjellturer. Vi fulgte istedet med på et antall charter-reiser, og etter hvert på reiser vi komponerte på egen hånd.

I juni 1998 reiste vi med fly til Venezia. Hun som tok imot oss på flyplassen ble henrykt da Marianne førte samtalen over på italiensk. Vi ble transportert med båt fra flyplassen gjennom lagunen og inn i kanalsystemet til vårt hotel som lå sentralt nær jernbanestasjonen. Vi hadde fem fine dager der, det betydde mye å bo innen i byen.

På høsten reiste vi med Vikingbuss til Moseldalen og Rhinen hvor vi bodde et par dager i Rüdeseim. Her besøkte vi også gode venner i Wiesbaden.

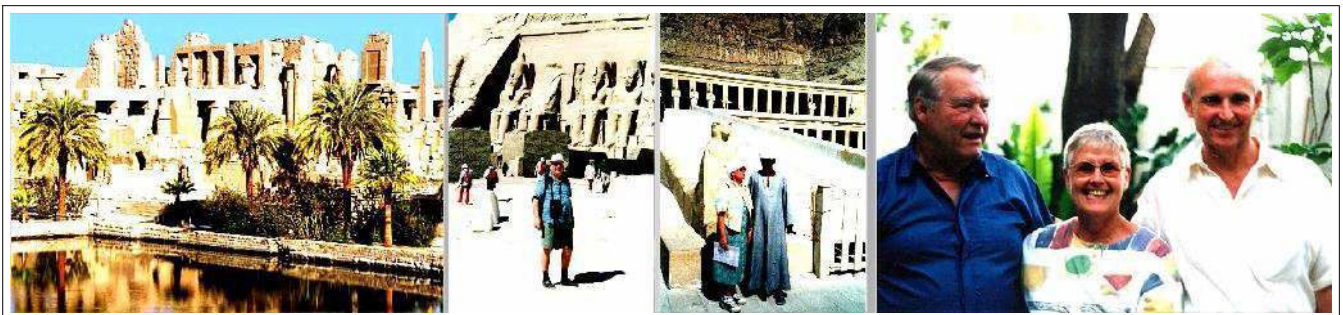
1999 Campania -> Paestum - 2000 Madeira -> Curral das Freiras - 2000 Malta -> Valletta.

I 1999 fløy vi til Napoli og videre med buss til Sorrento. Vi kom frem sent etter en forsinket flygning, så vi var ganske slitne. I mørket så hotellrommet ut til å ha vinduet over en garasje og med et bygningsstilas utenfor, så det så ikke spesielt trivelig ut. Forbauselsen var stor når det viste seg at «garasjen» var vår meget store balkong, stilasene holdt nett som beskyttet appelsin- og sitrontreplanteringer, og på plassen nedenfor var det sitrontrær og en liten have. Et svømmebasseng med servering hørte til hotellet. Utfluktmålene var ofte lett tilgjengelige. Vi reiste med tog til Pompei, Herculaneum, Vesuv og Vulcano Solfatara, med buss langs Amalfikysten til Positano og Amalfi og med båt til Capri. Med en mindre turistbuss fikk vi en fantastisk tur via Salerno til Paestum med sine tre store greske templer, 2600 år gamle.

I år 2000 besøkte vi Madeira i mars og Malta på høsten.

På Madeira hadde vi par «Levada»-vandringer, en av disse gjennom en bananplantasje. Med «egen» taxi besøkte vi «Curral das Freiras» hvor nonner i tidlig tid hadde søkt beskyttelse mot sjørøvere som herjet kysten. Vi reiste også med buss over til nord-siden av øya.

Malta var meget interessant, spesielt når man tenker på hvordan øya ble bombet under den annen verdenskrig. Landskapet så til stor del ut som det vi kan se på bilder fra Palestina. Vi var i Valletta, og reiste med båt inn i «Grand Harbour» hvor de mest voldsomme krigshandlingene fant sted. På Gozo så vi ruiner etter templer som var 6.500 år gamle, de eldste man kjenner til. Den idylliske fiskebyen «Marsaxlokk» kunne minne om en nord-afrikansk by.

2001 Egypt -> Karnak ved Luxor, Abu Simbel og Deir al-Bahri - 2001 Bruno, Marianne og Torbjörn på Casa Suecia.

Vi reiste til Egypt i mars 2001. Det er nok den mest spennende reise vi har foretatt. Arrangør var Tema-reiser og fly-reisen til Hurghada var et samarbeidet med Fritidsresor, noe som sikkert påvirket reisens pris positivt. Fra Hurghada reiste vi med buss til Luxor, hvor vi ble innlosjert på en av Nilen-båtene. Etter et besøk i Karnak neste morgen, reiste vi på Nilen opp til Aswan, med stopp ved templene Edfu og Kom Ombo. Fra Aswan hadde vi en 4 timers bussreise til Abu Simbel ved Aswan-demningen langt ut i ørkenen og nær grensen til Sudan. Vi reiste også ut på Nilen i en tradisjonell Fellucka. Etter buss tilbake til Luxor, besøkte vi Kongenes dal, drottning Hatshepsuts «Deir al-Bahri» og Luxor-templet. Så reiste vi samme vei hjem som vi kom.

Sammen med Bruno og Siv ble vi invitert til å besøke Mariannes halvbror, Torbjörn, som har et leilighetshotell i Torremolinos. Så i oktober reiste vi ned og bodde på Casa Suecia i 10 dager. Her traff vi også Torbjörns hustru, Jane, som dessverre døde av kreft i 2006. Vi hadde en fin tid og besøkte bl. a. Málaga, Alhambra ved Granada og Gibraltar. Vi har senere fortsatt med våre reiser ned til Torremolinos under vårvinteren, ofte slik at disse har sammenfalt med påskefestlighetene.

Øvre rad (2002): Utsikt fra hytta - «Bufarhelga» - Utsikt mot Jotunheimen - Lunch i +20 grader 900 m.o.h 10. september. Nedre rad (2003): Borgund stavkirke (Lærdal i Sogn) - Reinsdyr siktes i Jotunheimen - Rømmegrøt på «Sekskanten» - På altanen hos Merete og Geir.

I 2002 og 2003 fikk vi låne en hytte som Merete og Geir leide i Vaset i Valdres. Her hadde vi fine rundturer med bil inn i fjellet som hadde flere seterområder. I 2003 reiste vi sammen med Ingegerd og Lennart også opp Hemsedal og ned mot Sogn. Målet var den vakre og gamle Borgund stavkirke. Været var regntungt, og besøket gjorde et trolskt inntrykk på alle.

Reiser i 2003: Andalucía -> Córdoba -> La Mezquita - «Eurogames 2003»: Stella danser i København - Verona -> Aida på den romerske arenaen.

Vi foretok flere reiser i 2003.

I mars reiste vi tilbake til Casa Suecia og besøkte bl. a. Córdoba med «La Mezquita» og Ronda. Morene bygde denne store moskéen over en periode på 600 år. Den var sentrum i kalifatet, og den tredje viktigste moskéen i den arabiske verden. Da katolikken tok kontroll over Andalucía på 1400-tallet rev de ikke moskéen, men bygde i stedet en stor katedral i midten!

Vi besøkte København i mai/juni i forbindelse med at Stella skulle delta i en dansekonkurranse der. Vi bodde på «Hotel Marina» i Vedbæk ved Strandvejen mellom København og Helsingør. Det var utrolig enkelt å ta seg omkring uten bil. Transportnettet er vel utbygd med oversiktlige rutetabeller og kart. Vi besøkte tante Kirsten og onkel Helge på deres herlige landsted nær Køgebuk, og min tremenning Rita i Skibby, helt i nord-vest på Sjælland. Vi spiste også middag med Svein-Harald på «Bakken» ved Klampenborg utenfor København.

I august reiste vi til Garda med buss. Hovedmålet med reisen var oppføringen av «Aida» i den romerske arenaen i Verona. Det var meget varmt under oppholdet, 40 grader da vi besøkte en vingård i Trentini. Vi reiste også med båt på Gardasjøen til den vakre byen Sirmione og med buss opp i Dolemittene.

2004 Budapest -> Mot parlamentet og Margaretaøya - 2005 Toscana -> Pisa - 2008 Skottland -> Edinburgh Military Tattoo.

I 2004 fikk vi låne en leilighet i Budapest av en god venn på «gympan». Vi bodde på Pest-siden av Donau i en eldre bydel, og fikk nok derfor et bedre inntrykk av byen enn mange turister som ofte bodde nær Donau

eller på Buda-siden. Vi var på én opera-forstilling og på flere konserter i «Liszt Ferenc Academy of Music» som lå nær «vår» leiligheten i «Vörösmarty utca». Uten å vite noe på forhånd, besøkte vi Városliget (Stadsparken) samtidig som det var store festligheter der. I parken ligger også det berømte Széchenyi-badet, et terminalbad med badetemperaturer mellom 28 og 36 grader. Badet ble bygd over varme kilder som ble oppdaget i 1876 på 970 meters dyp. Her så vi de berømte baderne som satt i vannet og spilte sjakk. På Budasiden besøkte vi bl. a. et apotekmuseum hvor Marianne fikk en spennende samtale med intendenten. Vi var også på Margareta-øya og reiste med båt opp Donau til Visegrad nær grensen til Slovakien.

Året etter reiste vi med buss til Toscana. Det ble en lang reise via Brennerpasset og Verona ned til «Chianciano Terme» hvor vi skulle bo under oppholdet. Herfra besøkte vi San Gimignano, Siena, Pienza, Montepulciano og Firenze, og på hjemveien det berømte «Campo dei Miracoli» utenfor Pisa. Spesielt Firenze var preget av et enormt antall turister, så vi fant at besøkene i de mindre byene ga best utbytte.

I august 2008 reiste vi igjen - denne gang med vår pensjonistforening og Vikingbuss - til Skottland. Reisen gikk først til Amsterdam og så - etter flere timers utsettelse p.g.a. vind i havnen - med «Stena Line» til Newcastle. Vi fortsatte inn i Skottland til Edinburgh hvor vi overvar den berømte «Edinburgh Military Tattoo». Jeg er nok partisk, men synes at innslaget med «Kongens Garde» tok prisen! Reisen var en rundtur i Skottland og fortsatte via Inverness, Oban, Dumfries og Glasgow. Vel tilbake i England, fikk vi se «Hadrians mur» som romerne bygde tvers over England i et forsvar mot stammene i nord.

I de følgende årene gikk reisene som regel til Torremolinos og Casa Suecia, oftest i mars måned.

1. rad: Fra Fløyfjellet ovenfor Bergen - Ålesund - Trollfjorden i Lofoten - Marianne døpes av Kong Neptun. 2. rad: Tromsøybrua. Her hadde min mormors foreldre hus med sjøbod i Verftsgaten 1 - Kraknes hvor mormor ble født - Rakfjord hvor min mormors farforeldre bodde - Ishavskatedralen i Tromsø. 3. rad: «Havsula» som tok oss med på fuglesafari - Fuglefjell med havsuler - Nordkapp - «MS Nordkapp» i Lyngenfjorden. 4. rad: Polarsirkelen - De 7 søstre på Helgelandkysten - Utsnitt fra Nidarosdomens vestfront - Marianne i vår lugar.

I mai 2014 reiste vi med Hurtigrutens «MS Nordkapp» tur-retur Bergen-Kirkenes, en stor opplevelse! Vi var meget heldig med været som jo kan skifte mye på en så lang reise, og hadde meget trivelig selskap ved middagsbordet.

Hytta i Solberglia - Interiør - På altanen - Utflukt.

I september samme år besøkte vi - sammen med Kristin - hytta til Siri og Svein-Harald i Solberglia i Trysil som hadde en fantastisk utsikt mot Trysilfjellene.

1. rad: Lystslottet Zwinger, Semper Opera og Frauenkirche i Dresden. 2. rad til venstre: Prosesjon av saksiske hertuger (Mosaikk i Meissen porselin på veggen til Dresdner slott). Til høyre 2 bilder fra kanefart i Spreewald.

I september 2015 reise vi så til Dresden og Spreewald i det tidligere Øst-Tyskland. Det var utrolig hvordan sentrum av Dresden hadde blitt gjenoppbygd slik byen så ut før den ble totalbombet under krigens siste dager. Spreewald syd for Berlin var som et lite Venedig i miniatyr i skogen. Vel framme i Malmö kunne vi tydelig merke den kraftig økende flyktningstrømmen sydfra.

Marianne ovenfor Hammerfest - «MS Nordkapp» i Trollfjorden - Havørn i Lofoten - Torghatten ved Brønnøysund.

I september 2016 reiste vi igjen med «MS Nordkapp», denne gang fra Kirkenes til Bergen. De hadde dessverre bygd om skipet, så lugar og restaurant var ikke så hyggelige som på den forrige reisen. Men været var fint og reisen igjen en stor opplevelse.

Cefalù sett fra hotellet - Matlagningskurs - Ved en av vulkanåpningene på Etna - Vår favorittrestaurant i Cefalù.

I oktober 2017 reiste vi til Cefalù på Sicilia, en herlig gammel by. Vi reiste rundt på øya som er meget kupert, deltok i matlagningskurs på landet og var et stykke opp på Etna hvor kratene er spredd ut i landskapet.

Etter at jeg hadde solgt min frimerkesamling, kunne jeg få min drøm oppfylt. Denne fullriggeren er en såkalt «sjømannsmodell», med stor sikkerhet laget av en sjømann som hadde gode kunnskaper om de gamle seilskutene. Modellen er fra 1890-årene og antagelig bygd «på de sju hav».

Når jeg skulle feire min 70-årsdag tok jeg med hele familien til «Rondeslottet Høyfjellshotell» som ligger opp fra Otta i Gudbrandsdalen.

Fredag 21.12 kom Siri, Svein-Harald, Fredrik og Andreas opp fra Oslo mens Stella, Biggan, Måns, Marianne og jeg reiste fra Linköping. Vi skulle ha fløyet fra Arlanda til Gardermoen, men vårt fly ble innstilt. Så det ble til å leie bil, Stella og Biggan kjørte de 70 milene, og jeg var kartleser. Vi kom frem nærmere midnatt, så det ble en strabasøs start på feiringen.

På min fødselsdag - dagen etter - kom resten av familien opp fra Oslo. Det var Merete, Geir, Ole-Morten, Casper, Camilla, Anders, Kristin, Rune og Marius.

De fleste av oss ble igjen til 2. eller 3. juledag slik at vi også kunne feire jul sammen. På julaften fikk også Silje fri fra arbeidet, så vi var ialt 14 voksne og 4 barn. Vi fikk god mat og godt drikke og jeg tror at alle «koste» seg.

Fra «Datsaab» via «Ericsson Information Systems», «Nokia Data», «ICL Pro Systems» og «TeamWARE» til «Ericsson Radio Systems».

I 1980 fikk jeg arbeide hos Datsaab AB som var resultatet av en fusjon mellom statlige Stansaab og Saab-Scania's datadivisjon hvor «jeg» hadde vært kunde siden 1973. Riktignok forsøkte visst sikkerhetssjefen

på Saab å forhindre ansettelsen, da jeg jo kom fra et NATO-land, men han var for sent ute. Jeg var allerede ansatt når han kom inn i bildet. På Datasaab hadde jeg allerede mange venner, og ble vel mottatt. Uten at jeg selv aktivt har byttet arbeidsgiver, har jeg ved oppkjøp av min «arbeidsplass» hatt følgende arbeidsgivere frem til min pensjonering i 2002:

Datasaab AB (1980 - 1981).

Ericsson Information Systems AB - EIS (1982 - mars 1988).

Nokia Data AB (april 1988 - 1991).

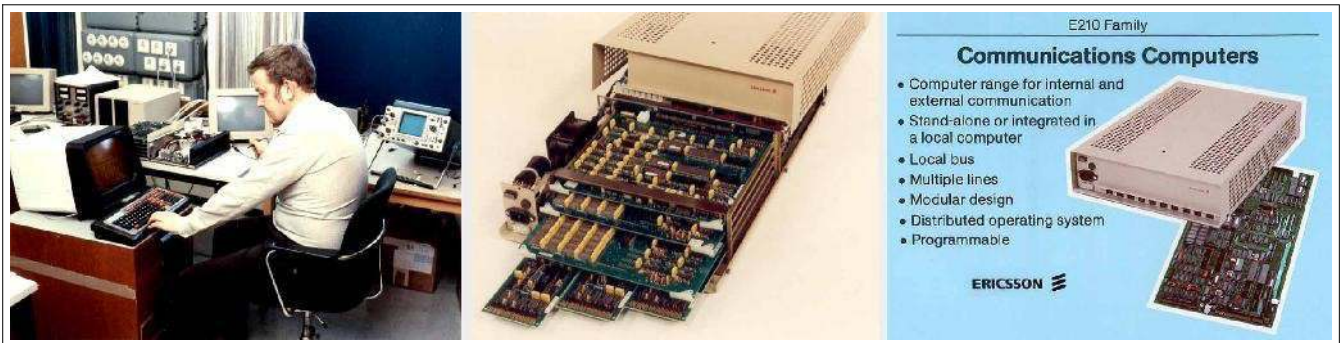
ICL Systems AB og ICL ProSystems AB (1992 - april 1996).

TeamWARE Group AB - En divisjon i Fujitsu Computers AB (mai 1996 - mai 1998).

Ericsson Radio Systems AB (juni 1998 - juli 2002).

Jeg pleier å si at den største forandringen fant sted ved siste eierbytte. Da måtte jeg for første gang også bytte ansettelsesnummer!

Da jeg begynte på Datasaab fikk jeg overta ansvaret for deres Support-program som var skrevet i DIL. Dette kjente jeg vel til fra tidligere, da jeg i banken hadde programmert så vel valutaprogrammene som SWIFT-anslutningen i DIL.

Til venstre sitter Ellert i et av våre «lab» for utvikling av elektronikk til XC/TC-maskinene. Bak hans skjerm en diskettstasjon med plass til 2 8"-disketter. Denne enheten var rimelig tung! Jeg hadde en egen TC på min arbeidsplass i «labbet». En dag fikk jeg besøk av «P-O» (Ekman) som ville at jeg skulle teste et nytt stort minneskort, Det var hele én Megabyte stort! Til høyre et datablad for TC.

Det skulle nå utvikles et nettverk av datamaskiner til bruk i banker. De ulike maskinene - som skulle fungere over forskjellige typer av nettverk - fikk navn avhengig av deres bruksområde. Den sentrale maskinen var en «Local Computer - LC», egentlig en Serie 16 maskin som arbeidet i COBOL. Fra denne skulle de øvrige maskiner lades med sine program. Utenfor denne en eller flere «Transmission Computers - XC», disse maskiner ble koblet sammen med LC-en via raske kanaler, og skulle vel også kunne kalles «Front-End»-maskiner. Ytterst et antall «Terminal Computers - TC» på de enkelte arbeidsplasser. Kommunikasjon med disse kunne gå via lokale databusser eller de nylig definerte datanettene «X.21» og «X.25». Senere er disse nett stort sett avviklet og erstattet av internet-protokollen. Datasaab - og senere EIS - konstruerte datamaskinene lokalt. XC og TC ble bygd over Intels 8086-prosessorer. Så vel operativsystem som drivere (device drivers) ble utviklet hos oss. Spesifikasjonene til Intels 80286-prosessor var kjent ved denne tid, og vi forsøkte å simulere 80286-arkitekturen i vårt utviklingsarbeide. Applikasjonene som skulle kjøres ble lagret i systemets LC eller «Local Computer».

«Mitt» Support-program ble kraftig utvidet og fikk til oppgave å sørge for at alle maskiner ble lastet med sine program og at de kunne kommunisere med hverandre. Ved hjelp av programmet fikk man støtte for å beskrive noder (XC eller TC) og deres kommunikasjonsveier. Programmet genererte kode som gjorde det mulig å laste opp de nødvendige data til hver enkelt node.

Programmet - populært kalt «konfiguratoren» - hadde også en «Input»-del til støtte for våre baseprogram-utviklere. Dels måtte assembler-kode «konverteres» for å bli «forstått» av våre system. Dels hadde driver-utviklere behov av støtte for å føre en dialog med installatør om valgmuligheter ved installasjon av driveren. I stedet for å «hard-kode» dette hver gang noen endret en driver, utviklet jeg et eget lite språk hvor utviklerne selv kunne spesifisere sine dialogbehov. Drivere ble bl. a. skrevet for skjermer, tastatur, skrivere og skive-enheter.

Det ble senere utvidet til å omfatte en egenutviklet formulærdel og omfattet etter hvert omkring 60.000 linjer kode! Programmet fikk en lengre levetid enn jeg hadde forventet. Før årsskiftet 1989/90 måtte jeg endre koden noe, slik at en dato med årstall 1990 eller senere ble godkjent av systemet!

Jeg hadde ikke arbeidet her lenge før det inntraff en mindre «katastrofe». Representanter fra finske SCAB (Sparebankernas Central-Aktie-Bank) kom på besøk for å teste sine grensesnitt mot de skrivere de hadde kjøpt til sine bankinstallasjoner. Problemet var bare at ingen så langt hadde skrevet de nødvendige skriver-rutinene. Av en eller annen grunn ble jeg innkalt for å «løse» problemet. For meg var problemet åpenbart. Vi utviklet programmer for et system av datamaskiner som skulle samarbeide over ulike datanett som også var under utvikling. I vår maskinhall kunne utviklere som regel kun få maskintid på en maskin ad gangen. Jeg så derfor til at jeg fikk et eget «laboratorium» hvor jeg kunne sette sammen de maskiner som var nødvendige for å teste

ut nett med flere og ulike datamaskiner. Hit kunne så utviklere komme for å teste ut sine programmer, og det hele utviklet seg til ett fruktbart samarbeide mellom ulike disipliner.

I praksis førte dette snart til at jeg hadde tre store arbeidsoppgaver samtidig, utvikling av konfigureringsprogrammene, drift av labbet og støtte i samarbeidet, først med finske, og senere med norske sparebanker!

Med «Fjordkongen» opp til Skjervøy og tilbake. Reisen gikk opp langs Lyngsalpene og fra Skjervøy var det utsikt mot Lopp havet i nord.

Etter et antall reiser til Helsingfors skulle jeg i 1983 hjelpe til ved installasjon av et sparebanksystem i Tromsø. Her møtte vi nye utfordringer som kommunikasjon over «X.25»-nett og annet. Dette datanettet var helt nytt for Televerket som feilkoblet det hele, så det tok tid før alt fungerte som det skulle. Det var heller ikke så lett å forklare på telefon for ansatte på kontorer langt unna hvordan de skulle kunne starte en maskin de aldri hadde sett før. Bare å beskrive en stor, tung diskett for 8"-disketter og hvordan disse disketter så ut og skulle brukes, krevde en tålmodig beskrivelse. Det var ikke noe alternativ å sende en tekniker ut til det aktuelle kontoret på smale og glatte vinterveier.

Jeg var i Tromsø over helgen, og reiste da med hurtigbåt langs den fantastiske kysten opp til Skjervøy. Jeg var der i november, så solen var under horisonten, men det var likevel halvløst midt på dagen. På veien tilbake fra Skjervøy ble jeg invitert opp i styrhuset av kapteinen. Der var det mørkt, så jeg kunne se bra og fikk samtidig følge med på radar. Jeg lånte også ett par ski en dag, og fikk en fin kveldstur i en av byens lysløyper.

Det var synd at jeg ikke hadde begynt med min slektsforskning tidligere. I så fall hadde jeg benyttet sjansen til å reise ut til Kragneås nord-øst på Kvaløya hvor min mormor ble født!

Fellesdata i Norge skulle i Oslo holde kurs i den nyutviklede ordbehandleren «ErgoOrd» for ansatte i norske sparebanker. Jeg ble bedt om å være tilstede for å se til at alt gikk bra. Det gjorde det ikke! Så snart flere samtidig forsøkte å benytte ErgoOrd brøt hele systemet sammen. Jeg fikk klart for meg at programmet neppe hadde blitt testet ut med et rimelig antall brukere samtidig. Jeg tok derfor kontakt med Linköping og krevde at det ble satt ut et antall terminaler i maskinhallen og at flest mulig av våre sekretærer ble satt til å arbeide ved disse. Og ganske riktig, systemet brøt sammen også der. Dermed mente jeg at de fikk løse problemet på hjemmebane.

I en sparebank på Toten mente de ansatte at det tok for lang tid å starte opp systemet. Tidligere maskingenerasjoner hadde hatt programmene lagret i internminnet, slik at de ble aktive med en gang maskinen ble slått på. Nå måtte maskinene først lades i tur og orden fra filer på lagringsenhetene, og dette tok noe tid. Jeg ba gode venner i Linköping ta frem en «patch» som ga fra seg et «pip» når alt var klart. Det løste problemet, alle visste nå når deres maskin var klar, og «patchen» ble lagt inn som standard i systemet.

Ericsson Information Systems første PC fra 1984.

I 1987 flyttet vi fra våre lokaler på Sturegatan ved jernbanestasjonen til et nybygd hus i Mjärdevi. Området ble etterhvert Linköpings sentrum for høyteknologi og utviklingsintensive bedrifter.

I 1984 hadde EIS tatt frem sin første PC, og med støtte av Ericsson sentralt, hardsatset man på en introduksjon i U.S.A. Dette ble en flopp, og resultatet ett alt for stort lager med uanvendte komponenter som ga høye renteutgifter. Man valgte å avbryte satsningen i 1988 og å dele opp selskapet.

Selv ble jeg 01.04.1988 ansatt i den del som ble overtatt av «Nokia Data Systems». Jeg interesserte meg nå for å utvikle programmer for PC (Personal Computer) ved hjelp av C-programmering. Jeg arbeidet også med organisering av data på maskinen og oppbygging av kommandoskript. Det var mye her som Microsoft ikke hadde dokumentert, men med god hjelp av min engelske venn Tim Snipe, fikk jeg lære meg å dykke på dypet når det gjaldt filsystem og lignende. Han var en av de fremste eksperter i emnene, og holdt kurser over hele verden. Jeg holdt også selv flere «Workshops» internt for mine kollegaer i disse emner.

Ved en tilfeldighet møttes vi også i Wimbedon hvor Bill Gates holdt et foredrag om standardisering av grensesnitt, senere «legemliggjort» i «Windows». Det var flere leverandører i salen som protesterte mot dette, da de anså at det skulle fjerne «sjelen» i deres programmer! På den tiden fantes det ingen regler for helt vanlige funksjoner som å starte eller avslutte et program, åpne eller lukke filer osv., så man fikk sette seg inn i mangt som var ulikt fra program til program.

Vi fikk nå et antall nye og dyktige kollegaer og venner i Helsingfors. Finnene arbeidet med et system som het «Nokia Banking Frame», også et system rettet mot bankmarkedet. Plattformen var Microsofts operativsystem OS/2 og OS/2 Lan Manager. Per-Ynge Brodin og jeg fikk i oppgave å videreutvikle deres program «ErgoForms», et system for formularbehandling programmert i C.

Andre formet den enhet hos Ericsson som i Linköping tok frem deres løsning av den nye GSM-standarden for mobiltelefoner, etterfølgeren til «NMT - Det Nordiske Mobiltelefonsystemet».

NETWORK WORLD

The Newsweekly of User Networking Strategies

Volume 6, Number 8
An IDG Communications Publication
February 27, 1989

LOCAL NETWORKING

Bank scraps terminal net, selects OS/2 LAN Manager

By David Beynon
International News Service

MELBOURNE, AUSTRALIA — ANZ Banking Group has embarked on a multimillion-dollar overhaul of its network, gutting an existing terminal net for an IBM Token-Ring Network running Microsoft Corp.'s OS/2 and OS/2 LAN Manager.

The bank, one of Australia's largest financial institutions, spent \$8.76 million to buy 750 OS/2-based personal computers and workstations from Finnish manufacturer Nokia Data Systems.

The bank's purchase of the Nokia personal computers, workstations and software is the first stage of a branch office system upgrade to replace 10,000 Unisys Corp. EF315 terminals. The upgrade is expected to take several years.

The Nokia Banking System (NBS) is a composite system consisting of Intel Corp. 80286 and 80386 workstations, communications servers and gateways, document printers, self-service terminals and a data base. The system is connected via OS/2 LAN Manager and the Nokia Banking Frame (NBF), a proprietary software protocol running under OS/2 and OS/2 LAN Manager.

NBF is an environment designed to support on-line transactions with multiple processors as well as local applications under OS/2, according to Jeff Pitt, general manager for retail financial services for ANZ. The system offers encryption and management of transactions by serial numbers.

NBS gives the bank greater ability to distribute new application software, allowing quicker and more flexible market responses, he said.

Pitt said an evaluation of Nokia's system showed it would meet the bank's goal to support OS/2.

Systemet ble solgt til «Australia and New Zealand Banking Group» - ANZ - i Melbourne formidlet av Bull Computers kontor i Sydney. Etter hvert oppsto det uenighet om systemets kvalitet mellom Nokia Data og ANZ. Det var ganske nære at partene skulle behøve å møtes i retten. ANZ krevde at det kom ned folk fra Helsingfors for å hjelpe til, alternativt å gi ANZ adgang til programmenes kildekode. Dette kunne Nokia Data ikke akseptere, og da ingen fra Helsingfors ville reise til Australia, ble jeg bedt om å ta jobben, og egentlig sitte i Melbourne med koden tilgjengelig, uten at kunden fikk direkte adgang til denne!

Jeg skulle reise til Melbourne i mars 1990 via København, Bangkok og Singapore, men så enkelt gikk det ikke. Da vi kom frem mot grensen til Afghanistan startet et opprør i flyvåpenet der. Presidentpalasset ble beskyttet fra luften, og fra bakken ble det skutt på fly i luftrommet. Flykapteinen valgte derfor å «nødlande» i Usbekistans hovedstad, Tasjkent. På flyplassen var det store troppebevegelser som følge av hendelsene i nabolandet. Kapteinen fikk forhandlet seg til drivstoff og tillatelse til å returnere til København. Han avslø et forslag om å fortsette over iransk luftrom! Tilbake i København var det å vente på beskjed om hvordan jeg skulle komme videre. Såvel fly via Bangkok, som via Istanbul eller Tokio var aktuelle, så mye søvn på hotellet ble det ikke. Det endte med et fly fra Thai Airlines til Bangkok, hvor det gikk greit å fortsette til Singapore. Jeg hadde nå vært på reise i nærmere 30 timer, og valgte å bli i Singapore i noen dager for å ta igjen meg, før jeg fløy videre til Melbourne, en reise på nye 8 timer. I Melbourne var denne forsinkelse tydeligvis ikke spesielt populær.

Oppholdet i Melbourne varte i 2 måneder og frem mot påske kom også min gode venn Antti Kytömäki ned for å hjelpe til, hvilket var meget viktig da han nøyttor i banken. Alt sluttet bra, «våpnene» ble lagt ned, og vi avsluttet oppholdet med en meget hyggelig lunch på en utendørsrestaurant, invitert av styreformannen til Bull i Sydney!

Gatebilde i Singapore - Gudstjeneste på Bali - Aberdeen i Hongkong.

Veien hjem la jeg via Bali, Hongkong og Bangkok. Spesielt oppholdet på Bali i en uke, som Marianne sterkt hadde anbefalt meg, ga mange sterke inntrykk.

90-tallet viste seg å bli et turbulent 10-år for min del. Etter at jeg kom hjem fra Melbourne fikk vi snart vite at Nokia Data ikke lenger ønsket å beholde vår avdeling i Linköping. Vår sjef anbefalte oss å søke andre jobber, spesielt «over gata» hos Ericsson som hadde vokst seg store under tiden. Mange søkte og fikk arbeide der, men min ledelse i Helsingfors ville gjerne at jeg skulle fortsette mitt arbeide som tidligere. Det gikk et par måneder, så fikk jeg besøk på mitt kontor av en nytilsatt sjef for gruppen i Finland. Han fortalte meg kort at de nå hadde «røde tall» i bøkene, og at han hadde bestemt seg for å si opp meg, siden jeg arbeidet fra Linköping! Så jeg ble oppsagt med fratredelse f.o.m. 31.05.1991. Jeg forsøkte nå, som andre hadde gjort tidligere, å få arbeide hos Ericsson, men de hadde i mellomtiden innført ansettelsesstopp.

I samme hus som oss var det mange tidligere kollegaer fra EIS-tiden som nå arbeidet hos «ICL Pro Systems». Her fikk jeg hjelpe til mens tiden gikk, bl. a. med prestanda-målinger av nye prosessorer som ble tatt frem. Jeg fikk også god hjelp av Trygghetsrådet som betalte flere bra kurser i Stockholm. Etter at ½-året var gått ble oppsigelsestiden forlenget med ett halvt år. Lille julaften kom så sjefen for ICL-gruppen til mitt kontor og tilbød meg fast ansettelse hos ICL Pro Systems, hvilken julegave!

Jeg fikk bl. a. arbeide med å ta frem ladeprosessen til en såkalt «Diskless PC». Et «prom» som ble utviklet i Helsingfors startet når maskinen ble slått på, og så skulle operativsystem, kommando-filer og øvrige komponenter lades via nettet.

Avdelingen samarbeidet med SUN Computer Systems. Jeg arbeidet derfor også i UNIX-miljø med å ta frem skript som skulle følge maskiner vi leverte i felt for å gi et standardisert ICL-miljø.

Under ICL-tiden besøkte jeg i England bl.a. Reading og ICL's hovedkontor i Bracknell.

Tim Berners-Lee var den pioner som tok frem den første nettleseren - WorldWideWeb - i 1990 og introduserte den til sine kolleger ved CERN i mars 1991. 30.04.1993 ble den gjort offentlig tilgjengelig på Internett. Nettets eksplosive popularitet ble utløst av «NCSA Mosaic» som var en grafisk nettleser, først på Unix, men snart også på «Apple Macintosh»- og «Microsoft Windows»-plattformene. Den første versjonen ble sluppet i september 1993. Marc Andressen som ledet Mosaic-teamet ved NCSA sluttet så for å skape «Netscape Communications Corporation». Netscape utga sitt hovedprodukt «Navigator» første gang i oktober 1994. Microsoft, som så langt ikke hadde vært med på internettbølgen, kom nå på banen med sin Internett-utforsker som de i all hast hadde kjøpt fra Spyglass, Inc. Dette startet Nettleserkrigen.

Vi tok i bruk Mosaic kort tid etter at det hadde blitt tilgjengelig, og gikk senere over til Netscape.

TeamWARE
EMBLA 98

E-Mail Made E-asy

Wow! EMBLA Lite - E-mail just got Easier! If you're using the mailer that came with your Internet account, step up to EMBLA Lite for an easier-to-use, feature-rich interface to Internet e-mail. Try it for free today! Download the EMBLA Lite eval version from the Web and you'll see e-mail couldn't be made easier.

Windows "drag & drop" automatic MIME encoding (or select UUENCODE) "prep" folder for draft messages supports SMTP, POP3 & Standard Winsock API. For more information, see our InfoMarket ad on the Web or visit ICL ProSystems at: <http://www.pro.icl.se> e-mail: marcomms@pro.icl.se

EMBLA™

UniDirect 800-755-UNIX sales@unidirect.com

software.net 800-617-SOFT <http://www.software.net>

In Canada: J.P. Brown 416-494-0472 jack@jpbrown.com

Business Wire
A Berkshire Hathaway Company

Fujitsu Software Corporation Announces TeamWARE Embla 2.0 Internet/Intranet E-mail Client; TeamWARE Embla 2.0 is One of the First E-mail Clients to Support IMAP4 and Features Powerful LAN, Off-line and Mobile Support.

Copyright © 1998 TeamWARE Group AB

En gruppe hos oss begynte omkring 1995 å ta frem «Embla», et Windows-program for «Internet mail». Programmet var basert på MIME, en åpen standard for multimedia e-post. Med Embla kunne man sende og motta brev som inneholdt dokumenter, bilder, lyd og andre data, ikke så vanlig på den tiden. For å sende post brukte Embla internet-protokollen SMTP (Simple Mail Transfer Protocol) og for å motta post, POP (Post Office Protocol) eller det nyere IMAP (Internet Message Access Protocol). I dag brukes dessverre nesten bare POP-protokollen. Dette trolig fordi IMAP skulle gjøre det enklere å lese brevene hos Internett-leverandøren, uten at disse automatisk flyttes ned til egen maskin. Programmet inneholdt også et antall andre muligheter, som lagring av brev i kataloger, noe som gjorde at Embla var ledende i sin tid. Embla var en av de kandidater som Microsoft hadde på sin «korte liste» når de skulle velge sitt eget mail-program.

Programmeringen fant sted i C++. Selv tok jeg frem installasjonsprogrammet og modulene for «vCard» og søkning etter e-post adresser i «Internet directory services» ved hjelp av LDAP-protokollen. Mot slutten fikk jeg vel også en slags uoffisiell prosjektlederfunksjon når vi skulle ta frem det som ble den siste versjonen, nemlig «TeamWARE Embla 98». I den forbindelse fikk jeg en utmerkelse av ICL, en «ICL Bronze Award» og et par vakre glass.

Fra 1996 ble det skilt ut en ny enhet fra «ICL Pro Systems» med navnet «TeamWARE Group AB», hvor vi inngikk. Denne ble senere samme år en divisjon av Fujitsu Ltd.

En liten gruppe hos oss tok også frem årets «jul-klapp» i 1996, en pakke for tilslutning til internett via modem. Vi var leverandører av denne til såvel Telia som Tele 2!

Samlet på vår koloni for å minnes TeamWARE som nå hadde «gått i graven».

Ved juletid i 1997 ble våre naboer i huset - som var ansatt ved «Fujitsu ICL Personal Computers» - oppsagt. De ble innkalt til et møte hvor de antok at de skulle få utvidede arbeidsoppgaver, men den gang ei! Etter en tid ble de fleste ansatt på «Ericsson Radio Systems AB» i en ny divisjon med navnet «Ericsson Center for Wireless Internet Integration».

Frem på vårkanten i 1998 fikk vi i «TeamWARE Group» også beskjed om at det var ønskelig at vi sluttet umiddelbart mot utbetaling av 3 måneders lønn. Samtidig fikk vi tilbud fra Ericsson om å gå over til samme divisjon som de tidligere Fujitsu-ansatte. Det var bare å takke og ta imot.

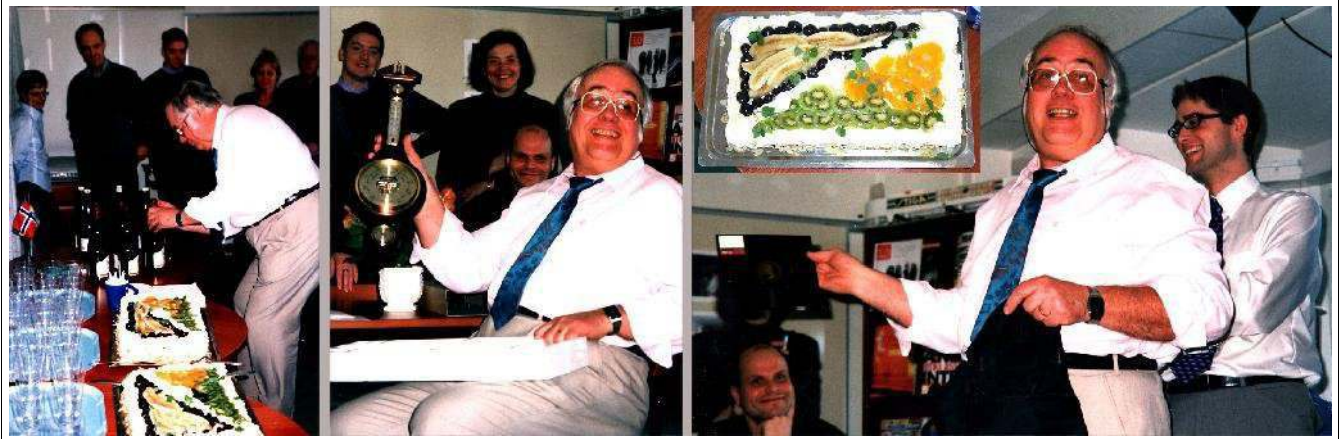
Etter noen måneder ble jeg plassert i «Firmware & Driver Development» under «Product Development». Jeg arbeidet her med å ta frem et installasjonsprogram for en WLAN-applikasjon som skulle kunne installeres på flyplasser. Jeg stilte meg ganske undrende til hvorfor jeg ble plassert i denne avdelingen og ikke i applikasjonsavdelingen. Jeg hadde jo ingen erfaring av maskinnære programmering. Dette ga jeg også uttrykk for i en utviklingsamtale med min sjef 26.11.1998. I rapporten er det notert: «Rätt chef - fel gruppe!»

Mot slutten av året fikk jeg forhandlet frem en avtale om delpensjon, dvs. at jeg skulle arbeide 80% mot

en motsvarende redusert lønn fra 01.01.1999. Jeg fikk nå fri hver mandag, noe jeg satt stor pris på!

Etter noen tid fikk jeg flytte over til «Application Development» hvor jeg følte at jeg mer hørte hjemme. Her arbeidet jeg i en liten gruppe som besto av Marco, Petri og meg selv som «gamlefar», jeg var vel godt dobbelt så gammel som mine kompisser. Vi arbeidet meget godt sammen, synes jeg, i arbeidet med å ta frem system for data-basert generering av SMS-meldinger. Programmeringsspråket var fortsatt C++.

I begynnelsen av året 2000 var det «dags» igjen. Endel måtte slutte, andre ble flyttet over til det vi kalte «Store Ericsson», det nye store hvite kontorhus som var vår nærmeste nabo. Deler av den huskroppen vi tilhørte, ble tømt og leid ut til andre bedrifter. Selv inngikk jeg nå i «PSEM - Personal Service Environment Management», en del av «Ericsson Internet Applications». Avdelingen tok frem en «Subscription Manager». Det ble nye utfordringer med programmering i Java, JavaScript og HTML-miljø. Jeg tok selv først frem en applikasjon som ble kalt «CAI - Customer Administration». Det siste jeg arbeidet med før jeg gikk i pensjon var å utvikle dynamiske skript ved hjelp av XML og stylesheets.

Jeg inviterte til fest når jeg gikk i pensjon. Til min store glede var det stort fremmøte og jeg fikk minnerike presentere fra Ericsson og kollegaer, bl. a. et barometer, en 8" diskette(!) og et solur til kolonien.

Mine sjefer holder taler for pensjonæren.

Det var en ekstra mottagelse i bedriftens kunderom for venner fra «Store» Ericsson og andre som hadde sluttet hos oss. Den ble også en trivelig kveld med de nærmest sørgende.

Jeg gikk i pensjon våren 2002. Tidspunktet var vel valgt, våre arbeidsoppgaver skulle overføres til Shanghai, og alle i gruppen flytte til «Store Ericsson» for nye arbeidsoppgaver.

Dette var slutten på et nær 47 år langt yrkesliv!
